

Bátori Mária
Dzjapko Zsuzsanna

ÁBÉCÉSKÖNYV

2. rész

Bátori Mária
Dzjapko Zsuzsanna

MAGYAR NYELV

ÁBÉCÉSKÖNYV

Tankönyv a magyar oktatási nyelvű általános középfokú
tanintézetek 1. osztálya számára
(két részben)
2. rész

Ajánlotta
Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma

Львів
Видавництво „Світ”
2018

УДК 811.511.141(075.2)
Б28

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 06.07.2018 № 734)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

JELMAGYARÁZAT:

Válaszolj a kérdésekre!

Szómagyarázat

Alkotó feladat

Ezt tudnod kell!

Jegyezd meg a népi
bölcseiségeket!

Házi feladat

Баторі М. П.

Б28 Угорська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. угор. мов. (у 2-х частинах) : Ч. 2 / М. П. Баторі, Ж. В. Дзяпко. – Львів : Світ, 2018. – 112 с. : іл.

ISBN 978-966-914-124-8

ISBN 978-966-914-126-2 (Ч. 2)

УДК 811.511.141(075.2)

ISBN 978-966-914-124-8

ISBN 978-966-914-126-2 (Ч. 2)

© Баторі М. П., Дзяпко Ж. В., 2018

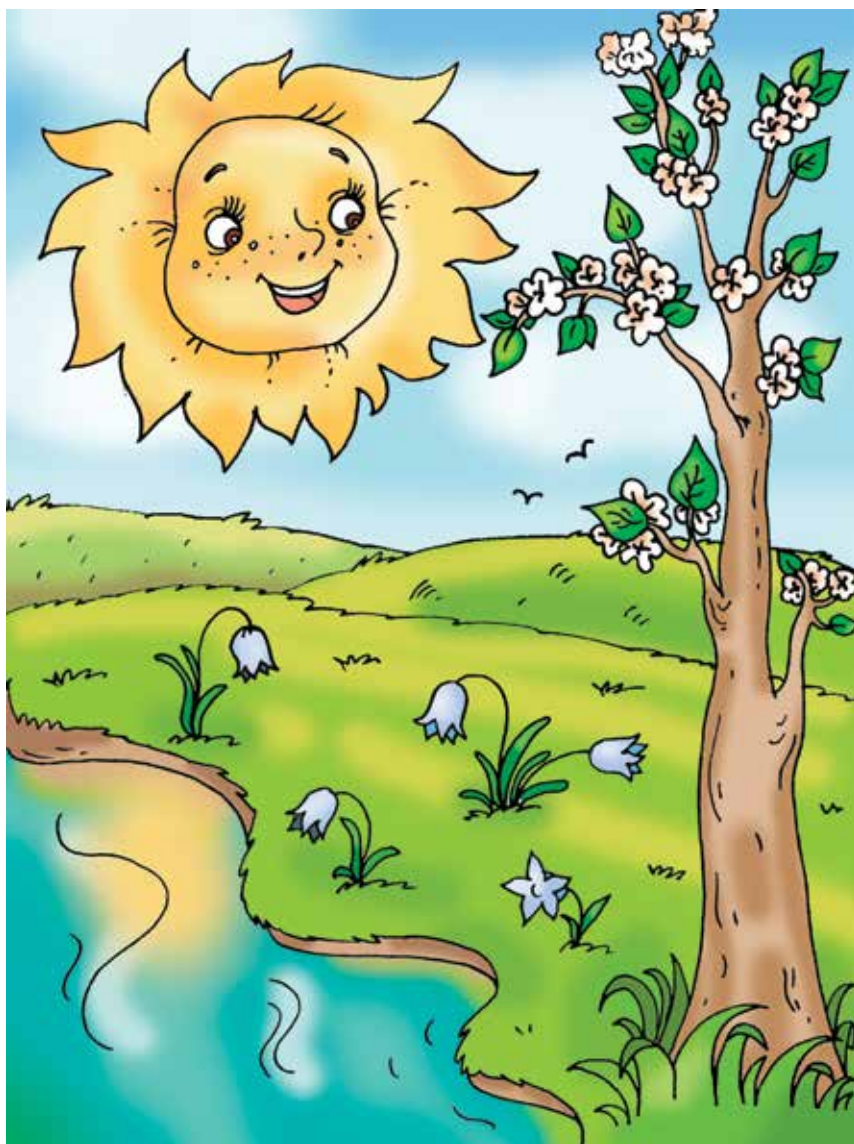
© Шутурма М. С., художнє оформлення, 2018

© Видавництво „Світ”, оформлення, 2018

TAVASZ

Kakukkfű, kakukkszó,
kirándulni volna jó:
somvirággal, kakukkfűvel,
kakukkszóval tele szíved.

Kányádi Sándor

Tavaszi hónapok: március, április, május

A NÉGY VÁNDOR

A világ végétől kilenc lépésre volt egy hegy. A hegy mögött egy erdő, melyben négy vidám testvér lakott: Tavasz, Nyár, Ősz, Tél.

Tavasz

Tavasz

Tíz esztendővel a világ elejétől összeveszett a négy testvér. Mikor a Tavasz ezt meguntta, így szólt:

– Én inkább elmegyek közületek. – Azzal elindult.

Ment ösvényen, réten, patakon keresztül. Ekkor a világ közepére ért.

Beletelt vagy három hónap, amíg visszatért az erdőbe. Dicsekedett is testvéreinek:

– Mindenki azt mondta, hogy nagyon szép vagyok!

Zelk Zoltán nyomán

1. Ki a négy testvér?

2. Mit mondtak a Tavaszról az emberek?

Márciusi versike

Tavaszt csörög a szarka, tavaszt.
Zöldülni kezd a barna haraszt.
Zsendülni kezd a zsenge határ.
Erőre kap a gyöngye bogár.

Szelídülnek az ordas szelek.
Barkákat hány a bokros berek.
Bukfencet vet a játszi patak.
Már csak a hegyen látni havat.

Kányádi Sándor

Tavaszi madarak

haraszt – száraz fű;

ordas – csípős;

berek – bokros, cserjés vízparti hely

Szólások

A tavasz ravasz.

Szeszélyes, mint az áprilisi idő.

Télkergető

Jer, jer, kilelet,
seprűzd ki a hideget;
ereszd be a meleget,
dideregtünk eleget.

Sarkady Sándor

Ibolya

Ibolya, ibolya,
virítsz már a réten,
gyönyörködsz este a
víg tücsökzenében.

Tücsökzene ringat
este elalvásra,
hajnalban megfürdesz
az ég harmatába'.

Napfény az ebéded,
szellők simogatnak:
így élsz szép vidáman,
hírnöke tavasznak!

Zelk Zoltán

Mély erdőn ibolya-virág

Mély erdőn ibolya-virág,
elrejt jól a boróka-ág.
Minek is rejt az az ág,
gyere, tágas a világ,
mély erdőn ibolya-virág.

Lombos fán fütyül a rigó,
Napfényben dalolni de jó.
Dalolj vígan, te rigó,
Télen-nyáron az a jó.
Lombos fán fütyül a rigó.

(Gyermekdal)

Március

Köszöntelek, kedves, szép március! Langyos leheletedet érzem már a levegőben. Lábad nyomán kizöldül a fű. Előfehérlik a hóvirág, előkéklík az ibolya.

Felőled álmodoztam télen a kályha mellett. Eltűnődtem: hol vannak a virágaid? Hol vannak a madaraid? Mit csinál most a fecskénk? Mit csinál most a gólyánk?

Már úton vannak. Valahol a tenger felett száll felénk egy nagy fehér felhő. Azok a gólyáink. És száll egy nagy fekete felhő. Azok a fecskéink.

Gárdonyi Géza nyomán

1. Melyik évszakhoz tartozik a március?
2. Milyen jelei vannak a tavasz közeledtének?
3. Hol vannak télen a virágok, fecskék, gólyák?
4. Mit jelent a fehér és a fekete felhő?

Szól a tavasz

Szól a tavasz: itt vagyok!
Eljöttem, mert hívtatok.
Egész télen hó alatt
álmodtam az álmomat.

Szól a tavasz: itt vagyok,
napsugárban csillanok,
kezemben száz szál virág –
annak adom, aki várt!

Kecskés Béla

Feketerigó, mezei pacsirta

Márciusban rengeteg a látnivaló a kertben. A rétek felett hangosan énekelnek a mezei pacsirták. A fekekerigók is hangosan dalolnak mindenütt, és már márciusban fészkelni kezdenek. Március az első tavaszi hónap.

Schmidt Egon nyomán

Cinegenaptár

Három nap sem telt el, megjelentek a pacsirták, a se-regélyek.

Csak úgy zengett hangjuktól a mező. Picinyke is rázendített széles jókedvében.

– Nyitnikék! Nyitni! Nyitni! Itt a tavasz! Itt! Itt! Itt! – Ezzel a kis dallal szállt vissza az öreg veréb-hez. Az pedig így tanította:

Kókay Szabolcs rajza

– Ezt a hónapot márciusnak hívják. A tavasz kezdete. Most pedig repülj, Picinyke, a folyó partjára, hirdesd a tavasz ébredését!

Vitalij Bianki (Rab Zsuzsa fordítása)

Népi kalendárium

Amikor még nem volt rádió, televízió, az emberek nem hallhattak időjárásjelentést. Maguk figyelték meg az időjárás változásait. Sok éven át gyűjtött tapasztalataikból érdekes következtetésekre jutottak.

Általában minden évben *Sándor* (március 18.), *József* (március 19.), *Benedek* (március 21.) napján kezdődik a tavaszias, jó idő.

Három vándor

Baktat három vándor.
Benedek, József, Sándor.
Elöl megy Sándor,
Sándor után József,
József után Benedek:
ők hozzák a meleget!

Rákos Sándor

Húsvét

Ha húsvétkor eső száll,
pünkösdig az meg nem áll.

Április hónapja

1. Miért nevezi a költő április hónapját bolondosnak?
2. Hogyan öltözködnek az emberek ebben a hónapban?
3. Hogyan változik a hónap kedve?
4. Milyen a vers hangulata?
5. Te tudnál más címet adni a versnek?

Mesél a tavaszi erdő

Tavasszal felébred az erdő. A téli álmat alvó rovarok és emlősök felébrednek, a költöző madarak visszatérnek. Szorgalmasan építik fészkeiket a kis madárcák.

Az emlősállatok kicsinyei is általában tavasszal születnek. A kis sün is felébred, és azonnal rovarokat keresgél az avarban.

Virágba borul tavasszal az erdő. Elsőnek a hóvirág kucskál ki a földből, gyorsan ledobja hópaplanát, és viszi a tavasz hírét az embereknek.

Virágzik az ibolya, sárga kankalin, gyöngyvirág, és ahol illatos virágok nyílnak, ott megjelennek a szorgalmas méhek is.

A tavaszi napsugár bizonyára benneteket is kicsalogat az erdőbe.

Schmidt Egon nyomán

Tavasz

Zöldülni tanul a fű,
nő, növekszik egyre, nézd!
S mit csinál a napsugár?
Tanulja a napsütést.

Bólogat a hóvirág,
szél tanítja rá – na, nézd!
Hát a szagos ibolya?
Tanulja a kékülést.

Illusztráció a vershez (ismeretlen szerző alkotása)

Hazaszáll a fecskepár,
a szúnyogoknak hada, nézd!
még csak zirrenni se mer,
tanulja a remegést.

Zörögni is elfelejt
erdő alján a haraszt,
némán figyel: a világ
most tanulja a tavaszt.

Szilágyi Domokos

Tavaszi mondóka

Nem fúj már és nem havaz,
itt van, itt van a tavasz!
Csip-csirip, csip-csirip,
kikelet, kivirít!

Azt mondják a cinegék,
itt a tavasz, nyitni kék.
Kék ibolya, hóvirág,
csupa öröm a világ!

Bulla Zsófia rajza

A kis fa

A gyerekek fát ültettek az út mellé. Még kicsi volt a fa. Gyökeret eresztett, és nőni kezdett. Már négy ága volt teli levéllel.

Egy fiú elment mellette, leszakított egy levelet. Összegyúrta és eldobta.

– Miért szakítottam le? – gondolta. De aztán megnyugodott. Van a fának sok levele.

Arra ment egy másik fiú, letört egy ágat. Így gondolkodott: maradt még három ága.

Arra szaladt egy lány labdával. Feldobta a labdát a magasba. Az éppen a kis fára esett, és – reccs! – letörte a felső ágat.

– Hát ez baj! – mondta a kislány, és elkomolyodott. Aztán mégis megnyugtatta magát:

– Á, ettől még nem hal meg a fa. Nő majd új ága.

Jött egy fiú az új bicskájával.

– No, mindjárt kipróbálom, fog-e az éle? – gondolta. Levágta a fa egyik maradék ágát.

– Jó éles bicska!

A kis fa elszáradt.

Jöttek a gyerekek, akik ültették. Azon tanakodtak, vajon miért pusztult el a fa.

Alekszandr Puskin nyomán

Tomos Tünde rajza

1. Mit ültettek a gyerekek?
2. Hány ága volt teli levéllel?
3. Sorold fel, kik ártottak a fának?
4. Ki ártott közülük véletlenül, és ki akarattal?
5. Vajon miért pusztult el a kis fa?

Ültess fát!

Ültess fát! Hogyha mást nem,
lombot ád!
Árnyékában megpihenhetsz,
gondot ő visel reád.
Jó tavasszal nyit virágot,
messze érzed illatát.
Kis madárka száll reája,
ingyen hallgatod szavát.
Ültess fát!

Jókai Mór

A gólyák

A tavaszi virágok megjelenését hamarosan követik a gólyák. Messziről, Afrikából érkeznek ide. Megkeresik, megjavítják a régi fészket, és kiköltik fiókáikat. Vajon mivel etetik őket?

Fiókáit eteti a gólyamama

1. Mikor érkeznek a gólyák?
2. Melyik országból repülnek hozzánk?
3. Tudod-e, mi annak a virágnak a neve, amelyik a gólya érkezésének a hírnöke?
4. Megérkezésük után mivel foglalkoznak?
5. A kiköltött fiókákat mivel etetik?

Mondóka

Gólya néni, gólya bácsi,
mit fognak ma vacsorázni?
Békahúst, brekeke,
mind elszökik előle.

Bújj be béka a bokorba,
erre lépdél most a gólya,
ha rád talál hosszú csőre,
nem mégy többet esküvőre.

Találós kérdés

Szeretem a meleget és a pólyás gyereket. *(Mi az?)*

A sovány süni meséje

A macska egész télen, minden áldott nap megnézte a levélhalmot, amely alá a süni aludni tért. Egy nap-sütéses tavaszi délután megmozdult a kupac...

– Te jó ég! – döbrent meg a macska, meglátva a sünt. – Hogy nézel te ki? Hallani a csontjaid zörgését!

– Nem csoda – válaszolta a sündisznó gyöngé hangon –, 134 napig aludtam egyfolytában.

Hirtelen elhallgatott, mert az ácsorgástól megnyaklott a lába.

– A hasad lapos, a tüskéid kókadtan csüggnek – járta körbe a macska –, őszintén szólva, ijesztően nézel ki.

– Borzasztó éhes vagyok! – sópánkodott a süni. – Valamit azonnal ennem kell – s elvonszolta magát a kert sarkába.

Lakmározni kezdett: uzsonnára kukacot majszolt, vacsorára bogarat ropogtatott, s pontban éjfélkor egy csigát csusszantott le a torkán.

Így ment ez egészen őszig, amikor elébe toppant egy vörös macskakölyök.

– Már jó ideje figyellek, s te mást se csinálsz, csak eszel, meg eszel, de leginkább falsz. Már nézni sem bírom.

(Népmese)

1. Keresd meg a kérdésekre a választ *A sovány süni* meséjében!

- a) Mikor bújt elő a süni?
- b) Milyennek látta a macska a sünit?
- c) Mennyi ideig aludt?

2. Sorold fel a mese szereplőit!

1. Egészítsd ki a mondatokat!

Az süni magát a kert sarkába és kezdett. Uzsonnára, vacsorára evett, éjfélkor

2. Keresd meg a szövegben az *evett* szó megfelelőit!

3. Kösd össze a hasonló jelentésű kifejezéseket!

döbbsent meg

elvonszolta magát

megnyaklott

hallani csontjaid zörgését

kókadtan csüggnek

sópánkodott

nagyon sovány vagy

megbicsaklott

meglepődött

panaszzkodott

elvánszorgott

hervadtan lógnak

4. Adj más címet a mesének!

Májusi mondóka

Kőről kőre bukfencezik
a patak.
Ágról ágra röppennek a
madarak.

Dombról dombra száll a szellő
szaporán.
Nyáj kolompol a szelíd domb
oldalán.

Benépesül. Zeng, zsebong a
nagy határ,
kapaélen jár táncot a
napsugár.

Ég a munka. Mindenkinek
dolga van.
Csak a juhász s a pacsirta
furulyázik gondtalan.

Kányádi Sándor

Népi kalendárium: fagyosságok

Pongrác, Szervác, Bonifác

A népi megfigyelések szerint május 12–13–14-én az időjárás hirtelen hűvösre fordul, sokszor még fagy is kialakul, amely a rügyeket, virágokat és a termést is tönkretelheti. Néhol *Szent Orbánt* (május 25.) is a fagyosságok közé sorolják.

A magyar népi hagyomány számos legendát ismer Pongrácról, Szervácról és Bonifácról: ezek szerint Pongrác

kánikulában, a subájában megfagyott, Szervác a Tisza közepén víz nélkül megfulladt, Bonifácot pedig agyoncsípték a szúnyogok. Mivel ezekért a velük történt szerencsétlenségekért haragszanak ránk, bosszút esküdtek ellenünk, és évről évre visszajárnak, hogy tönkretegyék a termést. Fagyot ráznak, letarolják a veteményt, megdermesztik a földet, sok bosszúságot okozva ezzel az embereknek.

Kránitz József:
Szent Orbán

Az Orbán-napi hideg a szőlőnek árt a leginkább, ezért sokfelé szobrot emeltek számára a szőlőben, és Orbán-napon körmenetben keresték fel. A szőlőtermelő falvak a szőlőhegy védelmét és a bő termés biztosítását várták tőle. Erre utalnak a népi szólások is: *Ha Orbán nevet, a szőlő sír* vagy egy más megfogalmazás szerint: *Savanyú lesz a bor, ha Orbán napja esős, édes, ha tiszta az idő.*

Pongrác, Szervác, Bonifác,
hárman tesznek egyet,
virágjában leszedik a
barackot, meggyet.

Orbán sereghajtónak
a végére maradt,
ő szedi le azután,
ami még megmaradt.
Sok bort hoz a három ác,
Pongrác, Szervác, Bonifác,
ha felhőt egyiken sem látsz.

Májusi koncert

Trombitanárcisz
trombitál,
orgonabokor
orgonál,
harangvirág csendül,
virágoskert zendül.

Erősítő sem
kell ide:
szállnak a hangok
messzire.
Hallja falu, város:
muzsikál a május.

Gyárfás Endre

Szólások

*Szerény, mint az ibolya.
Sárga, mint a kikerics.*

Bokrétakötöző

(Részlet)

Gyertek, lányok, ligetre, ligetre,
Itt a világ közepe, közepe.
Itt árulják a rózsát, a rózsát,
Abból kötnek bokrétát, bokrétát.

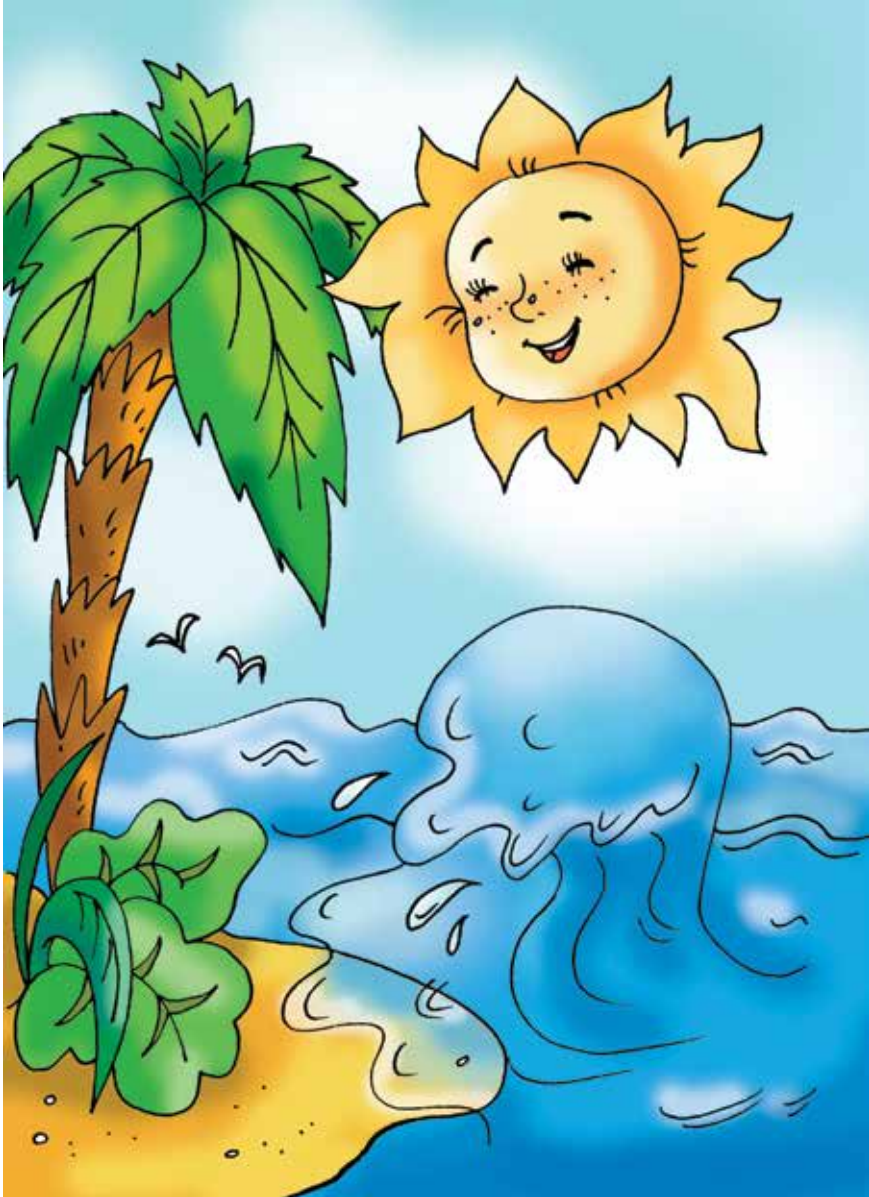
(Gyermekdal)

NYÁR

Ballag a Küküllő,
meg-megállva baktat,
szúnyogokat fogdos
a kicsi halaknak.

Kányádi Sándor

Nyári hónapok: június, július, augusztus

Nyár

Nem hagyta magát a Nyár. Ő is útra kelt. Amikor visszatért, így mesélt:

– Énhozzám így szóltak az emberek:

„Te vagy a legjobb! Te érleled a búzát, te barnítod pirosra az emberek arcát!”

– A pünkösdi rózsa hervadt már a kertben, mikor nap-sütéssel én is megérkeztem. Hoztam nyári záport, hízzanak a kertek, borsót, babot, karalábét, egyen öreg, gyermek.

A tücsök a réten, madarak a fákon mind azt énekelték: „Szép az élet nyáron...”

Zelk Zoltán nyomán

Nyár

1. Mit mondtak a Nyárról az emberek?
2. Mit hozott a Nyár az embereknek?
3. Mit énekelték a bogarak és a madarak?

A nyár az év legmelegebb időszaka. A nappalok hosszúak, és sokáig van világos. Minden szépen növekedik.

A gyümölcs beérik a fákon, a termés pedig a földeken.
A madarak és az állatok könnyen találhatnak ennivalót.

Az emberek sok időt töltenek a szabadban és élvezik a napsütést.

Nyár

Tudjátok-e, mit énekel
a csobogó kis patak?
„Gyertek, igyatok vizemből,
szomjas madarak!”

Tudjátok-e, mit zizegnek
a réten fűszál, virág?
„Gyertek hozzám lakomára,
megéhezett barikák!”

Nyári erdő

Tudjátok-e mit susognak
az erdőben a lombok?
„Gyertek aludni árnyamba,
ti elfáradt vándorok!”

S tudjátok-e mit énekel
fáradt vándor és madár?
„Szép az erdő, szép a mező,
gyönyörű a nyári táj!”

Zelk Zoltán

Szólások

*Egy fecske nem csinál nyarat.
Minden nyárnak van egy tele.
Aki nyáron nem gyűjt, télen keveset fűt.*

Cinegenaptár

„Elrepülök mindenhová: erdőbe, mezőre, folyópartra. Körülnézek mindenütt” – mondta Picinyke, a kis cinege. Megkereste a régi cimboráit, de azok elkergették.

Csak a nyúl fogadta barátságosan. Nem rivallt rá, és ez jólesett Picinykének.

Később az öreg veréb megmagyarázta a kis cinegének:
– Ez a hónap június, a nyár kezdete. Mi, madarak ebben a hónapban rakunk fészket, és féltve őrizzük a benne lévő tojásokat.

Csak a nyúlnak nem fő a feje. Az nem gondoskodik a fiairól.

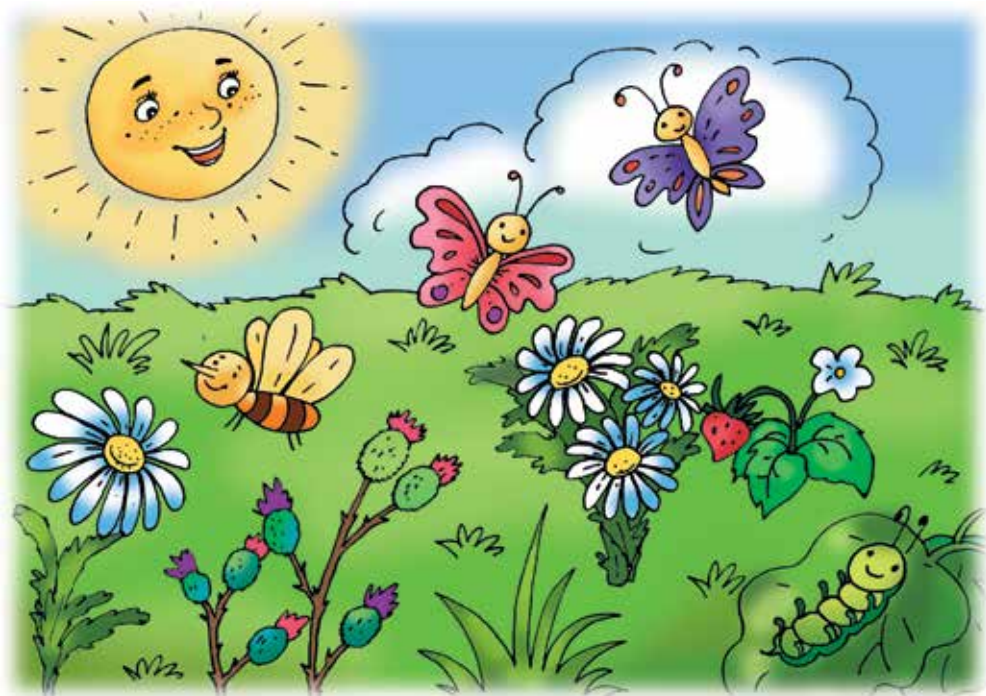
A nyúlfiak egy pár napig szopnak, aztán már fűvet rágcsálnak.

Ennyivel is okosab lett Picinyke.

Vitalij Bianki nyomán (Rab Zsuzsa fordítása)

Hallgasd a csendet!

Csitt! Figyelj! Hallgasd a csendet!
Hasalj le a málnás mellett,
s hogyha jó a füled, hallod:
a csendben is vannak hangok.
A közelben darázs dong el,
mint apró helikopter;

Gyermekrajz

távolabbról tücsök szólal,
lepke röppen: könnyű sóhaj.
Pattannak a bimbózárak,
mintha törpék tapsolnának,
majd a harangvirág csenget...
Csitt! Figyelj! Hallgasd a csendet!

Gyárfás Endre

Kirándulás esőben

Kirándulunk vasárnap
apu, anyu meg én,
fejünk fölött faágak,
a lombon enyhe fény.

Már csokrom is van jó nyaláb,
és magyaráz apu,
ez zsálya, az meg szarkaláb,
s az ott útilapu.

Letelepszünk a padra,
és megterít anyu,
van minden, tészta, alma,
sült hús meg savanyú.

Egyszerre csak zeng, elborul,
nagy felhő már az ég,

és csöppre csöpp kopogva hull,
pattog a buborék.

De nem áztunk meg a padon,
egy csöpp se hullt oda,
tetőtől talpig szárazon
értünk mégis haza,

mert egy esőkabátban,
az erdő közepén,
elfértünk mind a hárman,
apu, anyu meg én.

Székely Magda

1. Miről szól a vers?
2. Olvasd el versszakonként, adj mindegyiknek címet!
3. Te szoktál a szüleiddel kirándulni?

Zápor

Csepp, csepp, csepereg –
Villan, csattan, megered;
Záporfüggöny, zuhatag –
Fut a felhő, süt a nap,
Jött, ment – jól esett:
Fúnek, fának jólesett.

Sarkady Sándor

A pillangó meséje

Lepke szárítkozik a napon. Megáztatta a nyári zápor, alig tudja emelni habfehér szárnyát.

Hirtelen megrezzen a fű: puha talpú, éles karmú macska lopakodik arrafelé. Felszállna a pille, de visszahullik.

– Jajj, hová bújjak? Rejts el fűpamacs!

Elbújik mögé, de hiába, habfehér szárnyát el nem takarja.

– Rejts el, lapulevél! Bújtass el, pitypang! Takarj el bogáncs! Tüntess el szikla!

Hiába! Hiába! Látszik így is, úgy is.

– Bújj mögém! – parancsolja a páva. És már ugrik a macska, de a páva farkatolla tündöklő karikába nyílik, s volt pillangó, nincs pillangó! A macska dühében a pávára fúj.

A pille előbújik és így szól:

– Szép vagy pávamadár, és megmentetted az életemet. Kigondoltam valamit, hogy eszembe jussál.

Mivel már megszáradt, felröppen a magasba, és kér egy kis festéket a gombától, a szarkalábtól meg a pipacstól. Egy bokor mögött habfehér szárnyára ráfesti a pávaszemet. Aztán magasra száll, s megmutatja barátja jelét az egész világnak. Ott repked a réten, erdők szegélyen, találkozhatsz vele te is.

Marék Veronika

1. Milyen a mese hangulata?
2. Sorold fel a mese szereplőit!
3. Ki elől menekült a lepke?
4. Kiktől kért segítséget?
5. Ki mentette meg az életét?
6. Kiktől kért segítséget, hogy a szárnyára festhesse a pávaszemet?

Találós kérdés

Büszke, kényes, koronával ékes.
Begyeskedve lép, kék a begye, kék.
Széttárt farka remegő, szivárványszín
legyező. (Mi az?)

Találós kérdés

Olyan mint a falevél,
ide-oda lebben,
napsütötte réteken,
s jószagú szelekben.
Lábújhegyen követed,
rászáll egy virágra,
felé kapsz és ámultan
pillantassz utána. (Mi az?)

Felhőpásztor

Felhőpásztor, felhőnyáját
terelgeti szépen,
fidres-fodros felhőbirkák
ballagnak az égen.

Szél a pásztor, és a felhők
szót fogadnak neki,
arra mennek, mendegélnek,
merre ő tereli.

Kis Szellőcske azt figyeli,
mit csinál az apja,
néha-néha segít neki,
amikor az hagyja.

Úgy látod, a felhőbirkák
egy helyben topognak?
Tudhatod, a kicsi Szellő
épp most gyakorolhat.

K. László Szilvia

Népi kalendárium

Medárd, június 8.

Ha Medárd napján esik az eső, számíthatunk rá, hogy negyven napig csapadékos lesz az időjárás.

Anna, június 26.

Ha Anna nap tájékán a hangyák bolyban gyülekeznek, kemény, hideg tél lesz.

Péter, augusztus 1.

Ha Péterkor nagy a meleg, várhatod a meleg telet.

Lőrinc, augusztus 10.

Ha augusztus 10-én esős idő van, a dinnye víízűvé válik, kevésbé édes.

A nyár lassan kiteljesedik, a gyümölcsöket megérleli, új kenyér készül a learatott beérett búzából, a kismadár-fiókák felnőnek a nyári lombok alatt és a forró szél vígan nyargalászik a mezőkön. Jólesik ilyenkor a hús vízben lubickolni, nagyokat kirándulni, rácsodálkozni a természet ezernyi apró csodájára.

Brekeke

Brekeke,
brekeke,
szomszéd,
nincsen melege?

Befűtöttek
fent nagyon,
majd megsülök a napon.

– Ejnye, ejnye, –
brekeke,
Elment tán a

Kend esze?
Ha nem bírja
a napot,
tegyen fel egy kalapot.

Osvát Erzsébet

Nyári zene

Kis pacsirta zeng az égen,
bárány béget puha réten,
lubickol a kis halacska,
simogatja a patak habja.

Sárgarigó lombok árnyán
fuvolázzgat fuvoláján,
illatot sodor a szellő
lassan száll a fehér felhő.

Bogár zümmög, döng a méhe,
be szép is a nyár zenéje!
Dalolj te is, kis virágom,
mint a madár fönn az ágon.

Várnai Zseni

Két nyári mondóka

I.

Búzatenger!
Tenger búza!
Aratógép
átalussza.

Cséplőgépből
aransyárga
gabona hull
ezer zsákba.

Malomkerék
forog vízben,
lesz már elég
kenyérlisztem.

II.

Mag, mag, búzamazg,
benne aluszik a nap.

Szár, szár, búzaszár,
tehén alá szalmaszál.

Szem, szem, búzaszem
holnap lesz új kenyérem.

Szilágyi Domokos

Búza

A búza növény. Nálunk júliusban aratják. Az őrölt búza a liszt. A lisztből kenyeret sütnek. Legfontosabb táplálékunk a kenyér. Pékműhelyben vagy kenyérgyárban készül búzalisztből.

Nagyanyánk még maga dagasztotta a kenyeret, és ott-hon a kemencében sütötte meg.

(Ablak-Zsiráf)

ŐSZ

Jön már az ismerős
Széllábú deres ősz.
Lombot ráz, diót ver,
Krumplit váj, szüretel.

Kányádi Sándor

Őszi hónapok: szeptember, október, november

Ősz

– Ha így, van én is útra kelek! – gondolta az Ősz. Ő így szólt, amikor visszatért:

– Láttátok volna, hogy örültek nekem az emberek! Teli tarisznyával vittem nekik a szőlőt, almát, diót, körtét.

Zelk Zoltán nyomán

1. Mit vitt az Ősz az embereknek?

A nappalok egyre rövidebbek és hűvösebbek. A növények elvirágoznak és a fákról hullani kezdenek a levelek. A fák és a bokrok roskadoznak a gyümölcstől. A madarak közül sok faj melegebb vidékre költözik.

Elment a nyár

Elment a nyár, itt az ősz,
reggelente párát lehel a kis őz.
Elment a nyár, megjött az ősz,
fosztogat, gyéríti a sápadozó lombokat.
Reszket a lomb, remeg az ősz: fél, de fél:
pedig nem jár vad erre más, csak az őszi szél.

Kányádi Sándor

Szeptember

Elköltöztet madarakat,
fákról rabol levelet,
kinyitja az iskolákat,
s elkezd a szüretet.

Balog József

Jön az ősz

Jön már az ismerős
Szél lábú deres ősz...
Lombot ráz, diót ver,
Krumplit ás, szüretel.

Kányádi Sándor

Világgá ment a nyár

Nyugtalanul aludt éjszaka a nagy bükkfa.

Nem is aludt jóformán, csak sóhajtozott. Alig várta, hogy megvirradjon, hogy szétnézhesen a tájon.

– Bikmakk, bikmakk! – ébredtek a mókusok is vígan ugrándozva.

Maga alá tekintett az öreg erdő. S hát mit kell látnia: csupa makk, frissen hullott bükkmakk az avar. Annak örültek úgy a mókusok.

S az öreg erdő látta, hogy magányos társa, a tölgy is, amott a tisztáson, tanácstalanul tekint körül.

– Mi történt, szomszéd? – szólt át a bükkerdő a tölgyfának.

– Világgá ment a nyár – felelte a tölgy helyett a mogoróbokor.

– Világgá, világgá ment – sóhajtott most már a tölgy is. S már látták is mindannyian a nyár lába nyomát végig a patak mentén húzódó hosszúkás réten.

Füttyszót is hallottak. S látni vélték, mintha egy úrfi forma ugrált volna kikericsről kikericsre, de olyan könnyedén, hogy a finom szirmok meg se rezzenek alatta. Makkot, mogorót csörgetve táncolt a falu felé. Az ősz volt. Bizonyára a diószüretre sietett.

Kányádi Sándor

avar – a fákról lehullott levelek rétege. Az avarréteg sok állatnak nyújt menedéket.

1. Miért aludt nyugtalanul az öreg bükkfa?
2. Minek örültek a mókusok?
3. Miről beszéltek az erdő fái?
4. Nevezd meg, milyen fáról és bokorról olvastál!
5. Miért voltak szomorúak?
6. Hová ment a nyár? Tényleg világgá?

Készíts illusztrációt az olvasmányhoz!

Nyárutó

Elszálltak a fecskék,
fürgé szelek járnak,
üszkös a bajusza
a kukoricának.

Lehullatja a fa
elhervadt levelét,
szűken méri a Nap
tízfokos melegét.

Tele van a város
sárga falevéllal.
Varjúserég károg
talpig feketében.

Sír a hegedűje
a tücsök primásnak,
búcsúzóját húzza
a távozó nyárnak

Kiss Béla

Jeles Krisztina rajza

Cinengenaptár

Két madárka beszélgetett. Az egyik Picinyke, a cinege,
a másik az öreg veréb.

– Milyen hónap következik? – kérdezte Picinyke.

– Szeptember – felelte az öreg veréb. – Az ősz első hónapja.

– Kár, hisz akkor a nap már gyengébben süt.

– Talán jó is így, többet alhatok, mert hosszabbodnak az éjszakák.

– De gyakrabban esik az eső. Kinek jó ez?

– Azért vannak még meleg napok. A fák lombja is felölti színes lombját.

– Nini, mennyi madár!

Vándorútra készülnek. Van köztük fogoly is, meg mindenféle vízi madár.

Vitalij Bianki nyomán (Rab Zsuzsa fordítása)

1. Melyik az ősz első hónapja?

2. Milyen előnyei vannak a szeptembernek a veréb szerint?

3. Hova készülnek a madarak?

Mondóka

Szeptember

Hull a dér, jön a tél,
daru, gólya útra kél.

Mi volt a táskában?

Tökmag iskolás lett. Kapott egy szép, új iskolatáskát. Kata, a testvére, irigykedve nézte.

Tökmag gondosan belerakta a táskába a könyvet, a füzetet meg a ceruzákat. Aztán elment a térre játszani.

Kata a táskához szaladt a bábuival.

– Szegény bábok! Olyan buták! Ők is szeretnének iskolába menni! – Berakta mindet.

Tökmag nem sejtett semmit. Elment másnap az iskolába. Kinyitotta a táskáját, és kipotyogott belőle a sok-sok bábu. Szerencsére a tanító néni nem haragudott meg.

Szétosztotta a bábokat, és jót játszott az egész osztály. De Tökmag azóta minden reggel, indulás előtt bekukucskál a táskájába.

Vajon miért?

Marék Veronika

1. Miért irigyelte Kata Tökmagot?
2. Miért rakta be Kata a bábukat az iskolatáskájába?
3. Miért nem haragudott meg a tanító néni?
4. Mit játszhattak a bábokkal a tanulók?
5. Felelj a történet utolsó mondatára!

kipotyogott – kiesett;
bekukucskál – benéz, beles

Miért költöznek el ősszel a madarak?

Mert télen hideg van, és nem találnának eleséget: legyeket, hernyókat, lepkéket, bogarakat, gilisztákat.

A veréb itthon marad, mert magocskákat a havas időben is tud szedegetni. Ám a fecskék csak repülő rovarokra vadásznak, ezért utaznak a messzi Afrikába. Elköltöznek a gólyák is, mert a befagyott pocsolyákban nem találnának több békát, nem foghatnának a mezőkön sáskákat, szöcskéket, és bizony éhen pusztulnának.

Schmidt Egon

Valami készül

(Részlet)

Elszállt a fecske,
üres a fészke,
de mintha most is
itt ficserészne,
úgy kél a nap
és úgy jön az este,
mintha még nálunk
volna a fecske.

Valami titkon,
valami készül:
itt-ott a dombon
már egy-egy csősz ül.

Nézd csak a tájat,
de szépen őszül.

Kányádi Sándor

csősz – van, ahol mezőőrnek vagy kerülőnek nevezik ezt a foglalkozást. Az olyan ember, akit azért alkalmaznak, hogy megvédje a határt, a gyümölcsösöket a tolvajoktól. A szőlőpásztort is így nevezték.

Isten veled, gólyamadár!

A két gólyánk elment. A fecskék vidáman csipogtak a levegőben. Furcsa két madárfaj a gólya meg a fecske. Tavasszal mindig idejön a másik világrészből: ősz-

szel meg mindig visszatér a másik világrészbe. Ott nem raknak fészket, csak itt nálunk.

Melyik hát az igazi hazájuk? A mi hazánk.

De hát miért megy el akkor tőlünk? Könnyű kitalálni. A tél nem terít nekik asztalt. Miből éljen szegény gólya? Éhen halna valamennyi.

Gárdonyi Géza nyomán

1. Milyen madarak szerepelnek a szövegben?
2. Miért repülnek el ősszel?

Ősz

Őszi este az ajtóban
barna prücsök hegedül.
– Miért húzod kis muzsikus,
küszöbömön egyedül?
– Közeledik a hideg tél,
azért jöttem én ide.
Kikeletig húzom néked,
ha szállást adsz télire.

Faludy György

Népi kalendárium

Egyed, szeptember 1.

Ha ezen a napon dörög az ég nagyon,
jövő évben mindenben bőséged vagy.

Rebeka, szeptember 2.

Ha süt a nap ezen a napon, sok gyümölcs terem
a következő évben.

Máté, szeptember 21.

Máté ébredj jó időre,
jó szüret lesz esztendőre.

Mihály, szeptember 29.

Ha szent Mihály napján még itt van a fecske,
karácsonyig vígan legelget a kecske.

Mihály napja hogyha dördül,
jó ősz után nagy tél gördül.

Október

(Részlet)

Kisöccsétől, Szeptembertől
búcsút vesz és útra kél,
paripája sűrű felhő,
a hintója őszi szél.
Hová, hová oly sietve,
felhőlovas szélszekér?
Azt hiszed tán, aki siet,
aki vágtat, messze ér?
Dehogy hiszi, dehogy hiszi,
hiszen nem megyen ő messze,
csak addig fut, míg rátalál
a bátyjára, Novemberre.

Zelk Zoltán

Balázsovits Márta:
Október

Őzek, nyulak, szarvasok

Őzek, nyulak, szarvasok,
hideg már az erdő,
szelet hoz még az éjszaka,
havat hoz a felhő.

Őzek, nyulak, szarvasok,
mi lesz ma ebédre?
Havon pirult fűszál,
jégen fűtött falevél.

Tóth Viktor rajza

Őzek, nyulak, szarvasok,
mit isztok utána?
Három patak jön mihozzánk
ma ebéd utánra.

Őzek, nyulak, szarvasok,
hol alusztok éjjel?
Betakar minket az erdő
köddel, falevéllal.

Zelk Zoltán

Hétalvó napsugárka

Akárhogy is erőlködöm,
nem láthatok át a ködön –
mondta ágyából kiszállva
egy őszvégi napsugárka.

Tejfüggönyös minden ablak,
Legokosabb lesz a paplant
fülig húzva, visszabújni
a jó meleg ágyba – uzsgyi –
s telet, ködöt átaludni.

Hárs Ernő

Népi kalendárium

Simon, Judás, október 28.

Megérkezett Simon, Júdás,
jaj neked te inges, gatyás.

November

Nyugaton, keleten
vörös az ég alja.
Régről nem kelepel
kéményen a gólya.

Csóka- s varjüsereg
lepi el a fákat,
véget a szél se vet
a nagy csárogásnak.

Pedig fúj, ahogyan
fújni tud november,
birkózik a csupasz
hegyekkel, vizekkel.

Bömböl a szél, süvölt,
dühében már jajgat:
túlcsárogják dühét
a csókák és a varjak.

Kányádi Sándor

Őszi mese

Egy magas fa legfelső ágán élt a kis falevél. Mostanában nagyon szomorú volt. Hiába jött játszani hozzá a szellő, csak nem vidult fel.

– Miért nem hintázol velem? – kérdezte a szellőcske. – Láttam, most mindig egy kismadárral beszélgetsz. Ugyan, mennyivel mulatságosabb ő nálamnál? No, de találok én is más pajtást!

A falevél erre sírva fakadt.

– Ne bánts, szellőcske, tudhatnád, mennyire szeretlek, és láthatod, milyen szomorú lett a sorsom. Azelőtt reggelenként arany napsugárban fürödtem, és fecskesereg köszöntött vidám jó reggelt. Most se napsugár, se fecskék. Hová lettek, miért hagytak el? Nézd az arcom, a nagy bánattól egészen megöregedtem, már ráncos is, az esőcseppek naphosszat elülhetnek benne!

A szellő megsajnálta a falevelet. Megsimogatta, vigasztalta, de az zokogott, hogy leszakadt az ágról, és hullt a föld felé.

Nem baj, ha meghalok – gondolta –, úgysem ér már semmit az életem.

De a szellő nem hagyta kis barátját: szárnyára vette, s azt mondta:

– Oda viszlek, ahová akarod! Merre repüljünk?

De a falevél bizony nem tudta.

Éppen akkor egy kismadár szállt a fára. Csodálkozott, hogy nem találta ott a falevelet; máskor már messziről in-tegetett neki, alig várta, milyen híreket hoz.

– Ott van a kismadár – ujjongott a falevél –, akivel beszélgetni láttál. Ő megígérte, hogy hírt hoz a fecskékről, talán már tudja is, merre kell utánuk menni!

Odarepültek hát hozzá. A kismadár elmondta, hogy egyik pajtása látta, amikor a fecskék összegyűltek s elhatározták,

hogy itt hagyják ezt a vidéket, s elindulnak tengerentúlra. Azt beszéltek: ott mindig aranyos napsugár ragyog.

– Menjünk utánuk – könyörgött a falevél.

A szellő nem kérette magát. Szálltak hegyen-völgyön, erdőkön, mezőkön, míg csak a tengerhez nem értek. Azon is átszálltak, amikor egy fecske suhant el mellettük. Rögtön észrevette a kis falevelet, aki több társával együtt olyan kedves házigazdája volt. Örömeben gyorsan összehívta a fecskéket; de mire odaértek, a falevél már nagyon fáradt volt. A fecskék szépen rátették a csillogó tenger hátára. Ott himbálódzott a ragyogó napsütésben. A fecskék énekeltek, a napsugár mosolygott, a szellő duruzsolt.

– Most már boldog vagyok – sóhajtotta a kis falevél, aztán álomba ringatta a tenger.

Zelk Zoltán

1. Hol élt a kis falevél?
 - a) a fűben
 - b) egy fa legfelső ágán
 - c) a fa tetején
2. Miért volt szomorú?
 - a) senki sem játszott vele
 - b) elmentek a barátai
 - c) nem volt barátja
3. Miért várta mindig a kismadarat?
 - a) hogy végre játszhassanak
 - b) mert finomságokat hozott neki
 - c) mert híreket hozott a barátairól
4. Hova repítette a szellő?
 - a) a tengerre
 - b) a hegyekbe
 - c) a rétre
5. Hogyan fogadták a fecskék?
 - a) örömmel

- b) mérgesen
- c) közömbösen

6. Szerinted boldog volt a kis falevél? Te hogyan folytatnád a mesét?

Népi kalendárium

Márton, november 11.

Ha Márton napján a lúd jégen áll,
akkor karácsonykor sárban botorkál.

Katalin, november 25.

Ha Katalin locsog,
a karácsony kopog.

Mikor a fák levelei későn hullanak le, erős tél lesz.
A szép tiszta őszt szeles tél követi.

Amilyen az idő november 19-én, olyan lesz a december.

Hosszú ősz lesz, ha a vándormadarak ősszel későn indulnak útnak.

Találós kérdés

Esik eső csepereg,
Sárga levél lepereg.
A nap is már rövidebb,
melyik évszak lehetek?
(Mi az?)

Sünilabda, zöld a színe,
ősszel pottyán le a fűbe.
Benne barna golyó lapul,
nagyot pattan, hogyha gurul.
(Mi az?)

A kövér süni meséje

Egy őszi délután pöfögve vonult át a kerten a sündisznó. Hirtelen elébe toppant egy macska:

– Már jó ideje figyellek, csak eszel, meg eszel, de leginkább falsz. Már nézni sem bírom. Miért tömöd magad ilyen mértéktelenül?

– Én nem lehetek mértéktartó. Nekem raktároznom is kell – mondta a sündisznó.

– Raktároznod?! – hökkent meg a macska. – Mit? És hova?

– Még sohasem hallottál a téli álomról? – érdeklődött a süni. – Most degeszre eszem magam, szép gömbölyű leszek, s egész télen a saját raktáromból élek: karácsonyig a combjaim zsírjából, farsangig a tokámból, tavaszig a pocakom hájából.

A cirnos ámuldozott:

– Ki hallott még ilyet? Egész télen kibírod evés nélkül? Akkor tavasszal rettenetesen éhes lehetsz.

– Ez így igaz – válaszolta a sündisznó. – Kérlek, keress fel tavasszal, akkor újra beszélgetünk erről.

(Népmese)

1. Mit csinált a süni ősszel?
2. Melyik állattal beszélgetett?
3. Miért érdekes ez a mese?
4. Adj más címet a mesének!

TÉL

Hó a mező takarója,
hűvös a nap, fogy a láng.
Délien a fecske, a gólya
gondol-e ránk?
Nincs dal az ég hidegében,
káróg a varjúsereg.
Mégis a szán fut a jégen,
gyerekek!

Weöres Sándor

Téli hónapok: *december, január, február*

Tél

A Tél sem hagyta magát. Ő is útnak indult. Előtte szaladtak a szelek, magával vitte a havat és a jeget is.

Álló napig erről mesélt, amikor visszatért. De már csak ketten hallgatták: a Nyár és az Ősz, mert a Tavasz már megint útra kelt.

Azóta így vándorolnak, mióta világ a világ.

Zelk Zoltán A négy vándor című meséje nyomán

Találós kérdések

Szép tizenkét ága,
szép tizenkét ágán
ötvenkét virága,
ötvenkét virágán
hét gyöngylevelecske,

gyöngylevelecskéin
huszonnégyszerecske.
(Mi az?) (Év, hónapok,
hetek, napok, órák)

Kiszakadt egy nagy-nagy zsák,
szórja, szórja tartalmát.
Szeretik a gyerekek,
találd ki, hogy mi lehet?

(Mi az?)

Nincs keze, nincs foga neki,
mégis megmar, ha teheti ? (Mi az?)

Téli lakoma

Tél lett. Vastag hótakaró borította a földet. Az erdei állatok éheztek és fáztak.

Mit tett a kis sün? Tüzet rakott. Sütni való tököt vett elő. A tököt felvágta, magvait kikaparta, húsát kis darabokra vágta. A tökdarabokat megsütötte. A tökmagot megpörkölte.

Mit tett ezután a kis sün? Hócipőt húzott, bundát öltött, és a fejét bekötötte a kockás sáljával. Az illatozó sült tökdarabokat tálcára rakta, és kiült az odúja elé.

– Itt a finom, forró, mézízű eledel! – rikkantotta.

A vidám kínálgatásra odasereglettek az állatok: a róka, a farkas, a vadkan és a két fia, az őz, a borz és a nyúl. A hangos sürgés-forgásra felébredt barlangjában Medve Pál.

– Brumma, brumma! Mi lehet ez? – indult a lakomázók felé.

Hú, de megörült a jó ételnek! Hat darabot falt fel belőle. Mikor vége lett a lakomának, örömeiben meghívta magához a kis sünt téli vendégnek.

A kis sün beköltözött Medve Pálhoz.

Pipázgattak, dominóztak, és hozzá pörkölt tökmagot rágtak.

Varga Katalin

1. Mit készített a sün az állatoknak?

2. Kik voltak a sün vendégei?

3. Hogyan hálálta meg a medve a sünnek a lakomát?

odasereglettek – odagyültek

Szólás

Kétszer ad, ki gyorsan ad.

A kesztyű

Ment, mendegélt egy öregember a kiskutyájával az erdőben. Az öreg elvesztette az egyik kesztyűjét.

Arra szaladt egy kiséger. Bebújt a kesztyűbe, és azt mondta: „Jó lakásom lesz itt nekem!”

Épp arra ugrándozott egy béka is. Bekukkantott a kesztyűbe, és azt kérdezte:

– Ki lakik ebben a kesztyűben?

– Cincogó, a kiséger. Hát te ki vagy?

– Brekegő, a béka. Engedd meg, hogy veled lakjam!

– Gyere, nem bánom!

Most már ketten voltak. Arra szaladt egy nyulacska is. Meglátta a kesztyűt, és azt kérdezte:

– Ki lakik ebben a kesztyűben?

– Cincogó, a kiséger és Brekegő, a béka. Hát te ki vagy?

– Tapsifüles vagyok, a nyulacska. Fogadjatok be engem is!

– Gyere, ha kedved tartja!

A nyúl után bekérezkedett a kesztyűbe Csalavér, a róka, Ordas farkas, és Röfi disznó is. Most már hatan voltak, de olyan szorosan, hogy meg sem tudtak moccanni. Egyszer csak megzördültek a bokrok. Arra jött a medve.

– Ki lakik ebben a kesztyűben?

– Cincogó, a kiséger, Brekegő, a béka, Tapsifüles, a nyulacska, Csalavér, a róka, Ordas farkas meg Röfi disznó. Hát te ki vagy?

– Brum-brum-brum! De sokan vagytok! Én vagyok a Mormogi medve. Fogadjatok már be engem is!

– Magunk is szűken vagyunk.

– Csak megleszünk valahogy.

– Hát gyere, ha kedved tartja, de csak a kesztyű szélére. Bebújt a medve is. Most már heten voltak.

Közben az öreg kereste az elveszett kesztyűjét. A kutyája előtte futott. Észrevette a kesztyűt az úton. Látta, hogy izeg-mozog. Megugatta:

– Vau-vau-vau!

Az állatok erre igen megrémültek. Kiugrottak a kesztyűből. Futott, ki merre tudott.

(Népmese)

1. Ki vettette el a kesztyűjét?
2. Milyen állatok bújtak a kesztyűbe melegedni?
3. Mitől ijedtek meg az állatok?

Találós kérdések

Egy kis házban öt kis szoba,
Öt kis ember bújik oda. (Mi az?)

Télen virágzik,
meleg napon elázik. (Mi az?)

Hóvirág

A föld még füvetlen, barna, szomorú. Az árokban, s bokrok között még ott a tél csillogó köpenyének egy-egy fehér foszlánya.

Sehol egy bogár, sehol egy lepke, sehol semmi élet. Csak a varjak keringenek és kiáltják:

– Kár, kár! – s tovaszállnak.

S íme ebben a csendes világban egy csoport apró, fehér virágot pillantottam meg egy kis földcsüpedék oldalán. Egy csoport friss virágot, amint üdefehéren állanak kis kétleveles zöld ruhájukban. Hóvirág! A tavasz első szülőtte!

Gárdonyi Géza nyomán

Hóvirág

Tél eleje, tél közepe:
havas a hegyek teteje,
sehol egy árva virág –
zúzmarás a fán az ág.

Ám télutón, egy reggelen,
csoda történik a hegyen:
kibújik a hóvirág,
s megrezzen a fán az ág.

Öröm rezzen ágról ágra:
itt a tavasz nemsokára,
kizöldülnek mind a fák –
Isten hozott, hóvirág!

Zelk Zoltán

Találós kérdés

Csingiling, csingiling,
enyém most a szó,
lehet körülöttem
akármennyi hó,

én vagyok az első
tavaszi virág,
játszik a szél, játszik,
köszönt a világ. *(Mi az?)*

Szóépítés. Mit jelent?

hó	jég
hóvirág	jégvirág
hókristály	jégkristály

TÉLI ÜNNEPEK

Mikulás, karácsony, újév, farsang

Mikulás

A legnagyobb öröm

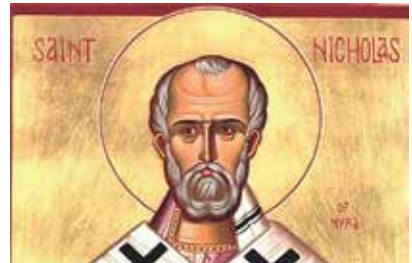
Van-e annál nagyobb öröm
hogya végre itt a tél?
Van-e annál szebb, csodásabb,
ha a világ hófehér?
– Hadd örüljön minden gyermek! –
mondogatta Télapó,
s rázni kezdte teli zsákját:
nagy pelyhekben hullt a hó...
Fehér lett a kert, az utca,
a sok piros háztető,
még az öreg almafán is
hóból volt a keszkenő.

Szalai Borbála

A katolikus egyház december 6-án emlékezik meg Szent Miklós püspökről, aki nagylelkű és bőkezű felebaráti szeretetével a karácsony előhírnöke. Ez a nap egyben a gyermekek által annyira várt Mikulás-ünnep is.

A Szent Miklós nagylelkűségéhez és kedvességéhez fűződő

történetek nyomán alakult ki a Mikulás-kultusz, mint népszokás. A különböző népek kultúrájában szinte mindenütt feltűnik hosszú, prémes, vörös köpenyben járó, deres szakállú, nagycsizmás alakja, személyéhez kapcsolódik a Mikulás-napi ajándékozás szokása.

Mikulás útra kél

Hóval lepett égi úton
Mikulás már útra kél,
csillagok szállnak fölötte,
s vígan fut véle a szél.
Világjáró a csizmája,
átlép várost, falvakat,
de olykor megáll, elidőz
egy-egy kis ablak alatt.
Előveszi aranykönyvét,
amelyben gyermeknevek
vannak gondosan felírva,
s nézi: jó vagy rossz a gyerek?
Hogyha rossz: hát virgács neki!
De ha jó, akkor cukor...
S már tovább megy – szél és felhő
sem érheti utol.

*Illusztráció
a vershez*

Zelk Zoltán

Télapóka, öreg bácsi

Télapóka öreg bácsi,
hóhegyeken éldegél.
Hóból van a palotája,
kilenc tornya éjig ér.
Miklós-napkor minden évben
tele tömi puttonyát,
mézes-mázos ajándékkal
szánkázik az úton át.

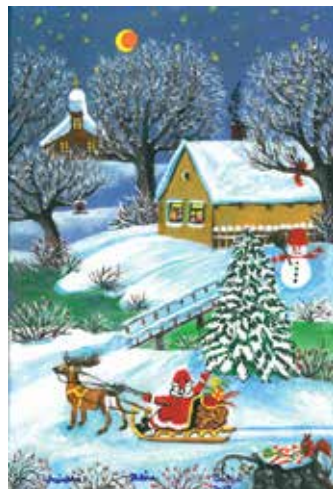

Donászy Magda

Mikulásváró

Ezt a bácsit nagyon várom,
ablak szárnyát szét-kitárom,
fényes cipőm oda teszem,
lesem jöttét türelmesen.
Ahogy ülök, várakozok,
ablak szárnya kettőt mozog!
Odanézek, nem lehet más:
megérkezett a Mikulás!
S lám, cipőmben csoki, dió,
alma, rágó, kisautó...
– Látod, apu, mondtam neked,
tedd ki te is a cipődet!

Weinrauch Katalin

*Mándoki Halász
Zsóka rajza*

Vers a Mikuláshoz

Miki, Miki, Mikulás,
hova bújlsz, hova állsz,
mennyi aranyat találsz
a csomagban?

Vár rád a gyerekcsapat,
ide add, oda add
a cukrot, a kosarat,
gyere gyorsan!

Azt hiszed, nem láttalak
a jegenyefák alatt?
Lopódtál egy nagy halom
dióval a válladon!

Bármily csendben lépeget
bakancsod a rét felett,

minden gyerek észrevett
az ablakból tégedet!

Olyan ember vagy te, mint mi,
csak az ég ruhádra hinti
a havat, és ezüst,
csillogó hajad a füst.

Felhőből van a szakállad,
szél tömi meg a pipádat,
rókaprémből van a bundád,
szeretettel gondolunk rád!

Kitesszük az ablakunkba
a csizmát, a cipőt,
mi meg addig elbújunk a
sutban, hogy legyen idő

hozni mindenféle jót,
mazsolát, mogyorót,
s mikulások, gyerekek,
cinkostársak legyenek!

Megcsörren a mogyoró
puttyodban, csuda jó!
Mi már tudjuk, hogy te jössz,
kócnadrágod csupa szösz!

Itt állunk megilletődve,
míg a lábad törlöd le,
jól tudod te, illik ez
a mikulás-emberhez!

A kezedben alma, keksz,
bezörögsz, bejöhetsz,
tapsolunk, ámulunk,
soha el nem árulunk!

Minden este feldíszíti
csillagfény a homlokod,
olyan ember vagy te, mint mi,
csak pirosabb és nagyobb!

Gyurkovics Tibor

Hol hogy nevezik a Mikulást?

Finnországban: *Joulu Pukki*.

Spanyolországban, Brazíliában: *Papa Noel*.

Olaszországban: *Babbo Natale*.

Japánban: *Jizo*.

Magyarországon: *Télapó, Mikulás*.

Karácsony

Karácsony fája

A karácsony akkor szép,
hogyha fehér hóba lép –
nem is sárba, latyakba...
Ropog a hó alatta.

Hegyek hátán zöld fenyő,
kis madárnak pihenő –
búcsúzik a madártól,
őzikétől elpártol.

Beszegődik, beáll csak
szép karácsony fájának –
derét-havát lerázza,
áll csillogva, szikrázva.

Ahány csengő: csendüljön,
ahány gyerek: örüljön,
ahány gyertya: mind égjen
karácsonyi szépségben.

Csanádi Imre

Szép a fenyő

Szép a fenyő télen-nyáron,
sose lepi dermedt álom:
míg az ágán jég szikrázik,
üde zöldje csak pompázik.

Nagykarácsony immár eljő,
érkezik az újesztendő.
Míg a mező dermed, fázik,
a zöld fenyves csak pompázik.

Weöres Sándor

dermedt – merev, tehetetlen;
pompázik – csillog, ragyog

Miért örökzöld a fenyő?

Mikor Jézust üldözték, el akart bújni üldözői elől. A fákhoz menekült. Gondolta, meghúzódik valamelyik fa alatt, hátha nem találják meg. Sorra szaladt a fákhoz, kérte, rejtsek el, de egyik sem bújtatta el a menekülőt.

S akkor rátalált egy fenyőre. A fenyő megsajnálta, elbújtatta. Ezért Jézus meghagyta, hogy a fenyő örökké zöldüljön, soha ne hullassa le tűleveleit.

(Magyar népmese)

1. Ki menekült üldözői elől?
2. Melyik fa rejtette el Jézust?
3. Mivel jutalmazta a fenyőt Jézus?

Találós kérdések

Hegyek ormán magasodnak,
kertek mélyén ágaskodnak,
Illatoznak zöld ruhában,
Télen fehér hósubában.
Karácsonyra ékszerül,
Homlokukra csillag ül. (Mi az?)

Állandóan szép vagyok,
de büszke biz nem vagyok.
Karácsonkor ragyogok,
rám Jézuska mosolyog. (Mi az?)

Ha tél, ha nyár,
mindig egy ingben jár. (Mi az?)

Karácsonyi ének

Nem alszik még kis Jézuska,
Lágy szalmában fekszik ébren.
Három csillag áll fölötte
Mosolyogva fönn az égen.

Szól egy csillag két társának:
„Nem mennénk le Jézuskához?
Melengessük, hátha fázik!...
Keljünk útra jászolóhoz.”

Így beszélnek, jődögélnek
Égi útról, földi útra.
Kis Jézuska jászolóhoz
Visz a három csillag útja.

És odalent már az ajtón
Fűszállal kis bárány tér be

S így szól: „E füvecskét hoztam
Én Jézuska örömére.”

S jönnek lepkék édes mézzel,
S jön a szellő virággal,
Jönnek a három királyok,
S jönnek pásztorok nagy bottal.

Jönnek messzi földről népek,
Hoznak nótát, hoznak kincset.
Erdő, porszem súgja velük:
„Megszületett, ím, a kiseded...”

Mosolyogna Jézus rájuk,
De alszik már, nincsen ébren.
Három pásztor őrzi álmát:
Három csillag fönnsz az égen.

Zelk Zoltán

Szólások, közmondások

Hadd legyen egyszer neki is karácsonya! – Legyen meg a kívánsága!

Olyan, mint a karácsonyfa. – Túl díszesen öltözött.

Kapós, mint karácsonykor a szalmakalap. – Szükségtelen dolog, ami senkinek nem kell.

A karácsony az egyik legnagyobb keresztény ünnep, amellyel Jézus Krisztus születésére emlékeznek. Minden évben december 25-én tartják világszerte, habár nem ezt a dátumot tartják számon Jézus születésének. Jézus Krisztus földi születésének emléknapja: az öröm és békeség, a család és gyermekség, az otthon és szülőföld ünnepe.

A *Biblia* leírása szerint Jézus szegényes körülmények között született, egy istállóban, mert senki nem fogadta be a házába a várandós Máriát, Jézus édesanyját a születés estéjén. A történet szerint napkeleti bölcsek (háromkirályok) indultak útnak ajándékokkal köszönteni a születendő Mesiást, és egy fényes csillag vezette el őket Jézushoz.

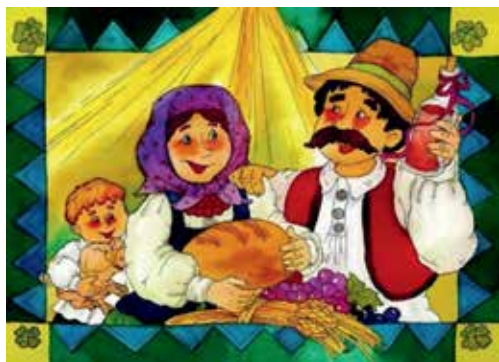
Újév

Újévi köszöntő

Ránk virradt reggele
Az újév napjának,
Aranyat, ezüstöt,
Vasat a gazdának.

Fillérje ezüsből,
Forintja aranyból,
Csak az egészsége,
Csak az legyen vasból!

Sarkady Sándor

Újévi köszöntő

Adjon Isten füvet, fát,
tele pincét, kamarát,
sok örömet e házban,
boldogságot hazánkban,
ebben az új évben!

Adjon Isten minden jót
Ez új esztendőben:
Fehér kenyér dagadjon
Fűzfa tekenőben.
Bor, búza, kolbász
Legyen mindig bőven,
A patikát felejtsük el
Ez új esztendőben!

(Népköltés)

Népi kalendárium

Újév, január 1.

Ki hogy fogja újév napját,
olyan egész esztendőn át.

Vízkereszt, január 6.

Hogyha csöpög ereszed,
bő termésben lesz részed.

Vince, január 22.

Hogyha csurog Vince,
telik a pince,
ha fénylik Vince,
üres a pince.

"Itt a farsang, áll a bál"

Farsang

Itt a farsang

Itt a farsang, áll a bál,
keringőzik a kanál.
Csárdást jár a habverő,
bokázik a máktörő.

Dirreg-durrog a mozsár,
táncosra vár a kanál.
A kávészem int neki,
míg az őrlő pergeti.

Heje-huja, vigalom!
Habos fánk a jutalom.
Mákos patkó, babkávét,
értünk van a parádé.

Gazdag Erzsébet

Sül a fánk

Serceg a zsír,
sül a fánk.
Fényessárga serpenyőből
ragyog ránk.

Illatozik,
nő, dagad,
az orrunkat csiklandozó
jó falat.

Már a tálon
a sok fánk.
Fehér cukorfelhő alól
nevet ránk.

Ránk nevet
és integet.
Itt a farsang, vidám farsang,
gyerekek.

Osvát Erzsébet

Farsangoló

Farsang van,
farsang van!
Ropjuk a táncot
gyorsabban!
Förgeteges ez a bál.
Tücsökbanda muzsikál,
százlábúnak minden lába
táncra, táncra,
táncra áll.

Farsang van,
farsang van!
Ropjuk a táncot
gyorsabban!
Forgatagos ez a bál.
Táncszünetben tréfa jár.

Még az elveszett cipő is
párra, párra,
párra vár.

Gyárfás Endre

Bolond-bál

Bolond-bálban jártam az este,
a számárral táncolt a kecske.
Három majom húzta a nótát,
vasvillával ettek szamócsát.

Be is csípett egy-két legényke,
lisztes zsákot húztak a pékre,
hordón lovagolt egy bohóc ott,
két füles dinnyével golyózott.

Nyúlfi elől iszkolt a róka,
fején árvalányhaj-paróka,
víg paprikajancsi dobolt rám! –
Ilyen volt a híres bolond-bál.

Vidor Miklós

Farsangi kutya**bál**

De érdekes volna,
ha kutya**bál** volna,
s farsang napján
minden kutya
bálba gyalogolna,
nagy kutya is,
kis kutya is,
kit csíp még a bolha.
Komondor kényelmes,
lassú táncot ropna,
Puli Pali csárdást,
ahogy meg van írva;
sötét szőre, bozontja
a szemébe lógna.
Csau csacsacsázna,
a foxi bokázná,
a többi vén kutya meg
leülne a hóba.

Csoóri Sándor

Kikiáltó

Maskarások, bolondok
Rázzátok a kolompot!
Takarodjon el a tél,
Örvendezzen, aki él!

Sarkady Sándor

Farsangoljunk

Félre tőlem, unalom,
Kezdődjön a vigadalom.
Szabad a tánc, bolondulj,
Petrezselymet ne árulj!
Perdülj, bokázz, oldjál kontyot,
Most kell rázni azt a rongyot!
Farsangoljunk hat hetet,
Míg elűzzük a telet!

Mészely József

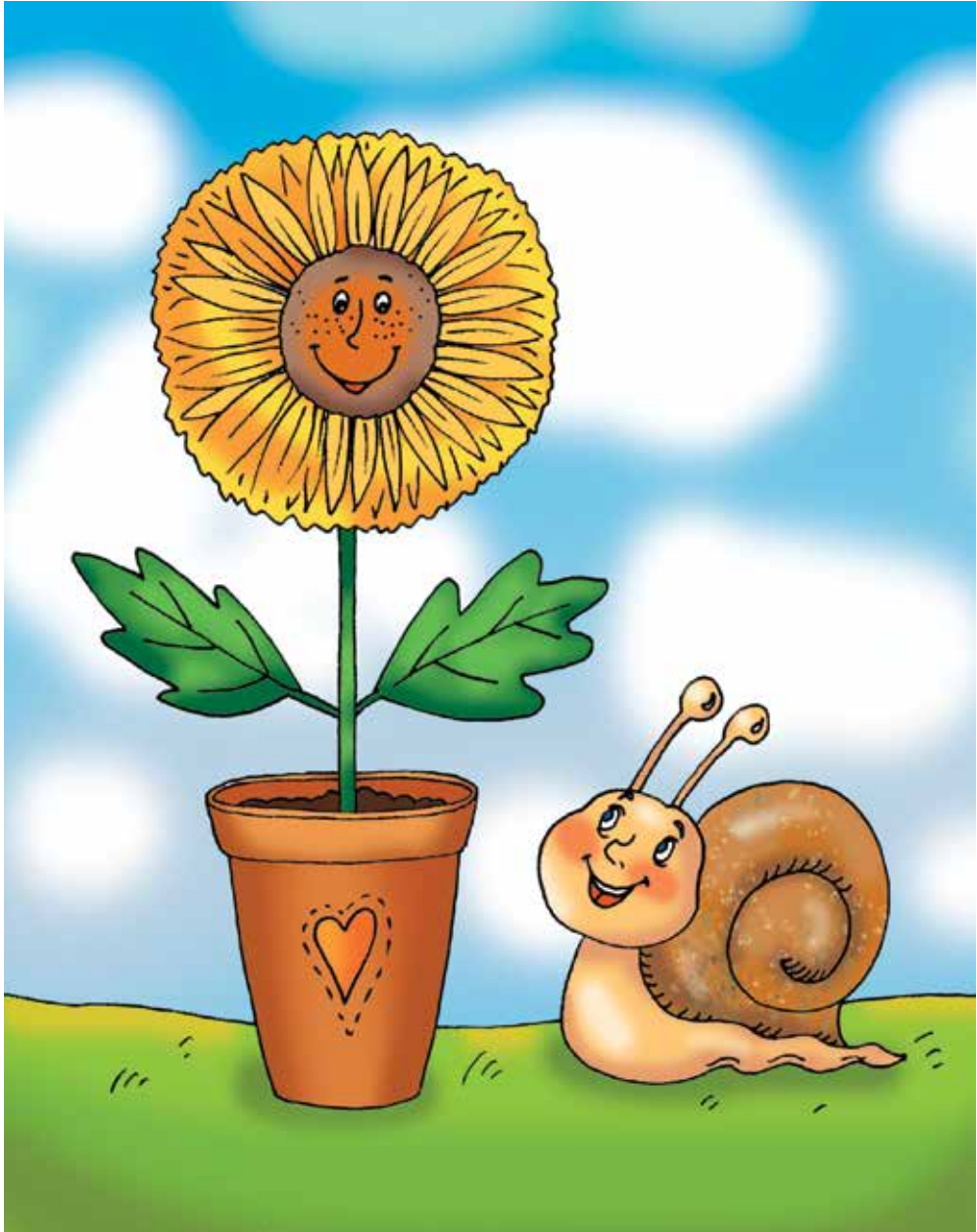

Elmúlt a rövid farsang,
de mi azt nem bánjuk,
sirassák a lányok otthon maradásuk,
kiknek a nagy méregtől ráncos az orcájuk.

(Népköltés)

TAVASZI ÜNNEPEK

Húsvét, anyák napja

Húsvét

Locsolóversek

Harangoznak húsvétra,
Leszakadt a tyúklétra.
Kezdődik a locsolás,
Mindenkinek jut tojás.

Birka, barka, berkenye,
Eljött húsvét reggele.
Rózsavizet Erzsónak,
Piros tojást Ferkónak.

E húsvét ünnepnek második reggelén
tudják azt már maguk, miért jöttem ide én.
Hamar hát előmbe százsorszép leányok,
piros rózsavizem hadd öntözzem rátok!
Aztán nyugodt szívvel innen távozhatok,
emlékül néhány szép piros tojást kapok!

Rózsafának tövéből
rózsavizet hoztam, az lesz ma
a legszebb kislány,
akit meglocsoltam.

Drága kislány,
gyönyvirágom,
ma van húsvét napja,
meglocsollak, mosolyogjál,
mint egy piros rózsza.

Ákom-bákom, berkenye,
Szagos húsvét reggele.
Leöntjük a virágot,
Visszük már a kalácsot.
Szabad-e locsolni?

(Népköltés)

Tanuld meg az egyik verset!

A húsvét a kereszténység legnagyobb ünnepe. A *Biblia* szerint Jézus – pénteki keresztre feszítése után – a harmadik napon, vasárnap feltámadt. Kereszthalálával nem szabadította meg a világot a szenvedéstől, de megváltotta minden ember bűnét, feltámadásával pedig győzelmet aratott a halál felett. A valláson kívül is a tavaszvárás, a tavasz eljövételének ünnepe, amelyet március vagy április hónapban (a Hold állásának megfelelően) tartanak. A húsvét egybeesik a tavaszi nap-éj egyenlőség idején tartott termékenységi ünnepekkel is, amelynek elemei a feltámadás, az újjászületés.

Anyák napja

Aranyeső, jázminág

Aranyeső, jázminág,
Kék nefelejcs, gyöngyvirág.
Bokrétába kötlek én
Édesanyák ünnepén.
Viruljatok, nyíljatok
Bimbók, rügyek, csillagok.
Harangocskák, levelek,
Tarka virág – gyerekek!
Helyettem is szóljatok,
Sziromesőt szórjatok.
Anyácskámra kedvesen,
Hogy örökké szeressen...

Zelk Zoltán

Tanuld meg a verset!

Legyen álmod...

Takaród hadd igazítsam,
Puha párnád kisimítsam,
Legyen álmod kerek erdő,
Madaras rét, bokor-ernyő.

Weöres Sándor

Anyának

Álmomban az éjszaka
aranykertben jártam.
Aranykertben aranyfán
aranyrigót láttam.

Aranyrigó énekét
a szívembe zártam.
Ahány levél lengedez
szélringatta ágon,

ahány harmatcsepp ragyog
fűszálon, virágon,
Édesanyám, fejedre
annyi áldás szálljon.

Móra Ferenc

Illusztráció a vershez

1. Mikor ünnepeljük az anyák napját?
2. Milyen ajándékot adsz anyukádnak, nagymamádnak ezen a napon?
3. Hogyan becézed anyukádat?
4. Mi a legnagyobb ajándék édesanyád számára?

Édesanyám nevenapjára

Keresek virágot
Pirosat, fehérét,
Bokrétába kötöm,
S odaadom Néked.
Nem is kívánok én
Érette egyebet,
Csak, hogy Édesanyám,
Ölelj meg, csókolj meg...

Gyulai Pál

Közmondások

Minden anyának szép a maga gyereke.
Pénzen mindent lehet venni, csak édesanyát nem.

Május-ajándék

Köszöntelek anyák napján,
május első vasárnapján.
Minden vágyad teljesüljön,
bánat messze elkerüljön!

Csokrom mellé mit adjak?
Mit kívánnál magadnak?
Kérjél bármit, neked adom,
intő szavad megfogadom.

Legyen szép e vasárnap!
Akarod a babámat?
Kincseimből kérlek, vegyél!
Fontos az, hogy boldog legyél.

Megkapod a babakonyhát
és a piros pöttyös labdát.
Jár még hozzá sok-sok puszi.
Téged illet mind, Anyuci!

Tóth Árpád Ferenc

Csokor

Kicsi csokrom, tarka csokrom,
úgy kötöm, hogy mosolyogjon.
Minden egy szál virágja
kacagjon rá anyámra.

Minden kelyhe neki nyíljon,
csillag üljön minden szirmon.
Harmatcseppek fénylő gyöngye
valamennyi őt köszöntse!

Majtényi Erik

Anyák napjára

A napsugár énreám nem csak délben árad.
Munka után jó anyám megjön, kicsit fáradt.
De szeméből láthatom: nap süt, mint az égen.
Édesanyám! Szép napom, ragyogj soká nékem!

Jobbágy Károly

Az anyák napja világszerte megünnepelt nap, csak más és más napokon ünneplik a különböző országokban. A magyarok mindig május első vasárnapján köszöntik az édesanyákat.

Az anyák napja története az ókori Görögországba nyúlik vissza. Eredetileg az istenek anyja, Rhea tiszteletére gyűltek össze az emberek, aztán vele együtt az édesanyákat is köszöntötték.

Találos kérdés

Édesanyád gyermeke, de neked nem testvéred.
(Ki az?)

Szólások, közmondások

Anyja után csiripel a veréb. – Hazavágyik. Arra utal, amikor egy új asszony az új házhoz került, nehezen szokta meg az új család szokásait, emiatt vágyakozott az anyja után.

Anyja után szalad a borjú. – A gyerek azt a példát követi, amit az anyja mutat neki.

Nézd meg az anyját, vedd el a lányát. – Az anya tulajdonságaiból lehet következtetni a lány természetére. Az anyák mindig igyekeznek úgy nevelni a lányukat, hogy azok szokásai, viselkedése hasonlítson az övékére. Utal arra is, hogy amit a lány otthon lát, azt fogja felnőttkorában megvalósítani.

Talán az anyja is elfeledkezett róla. – Nagyon elhagyott. A magányos, szerencsétlen emberekre mondogatták, akik még magukat sem voltak képesek ellátni.

Tanuld meg a verset!

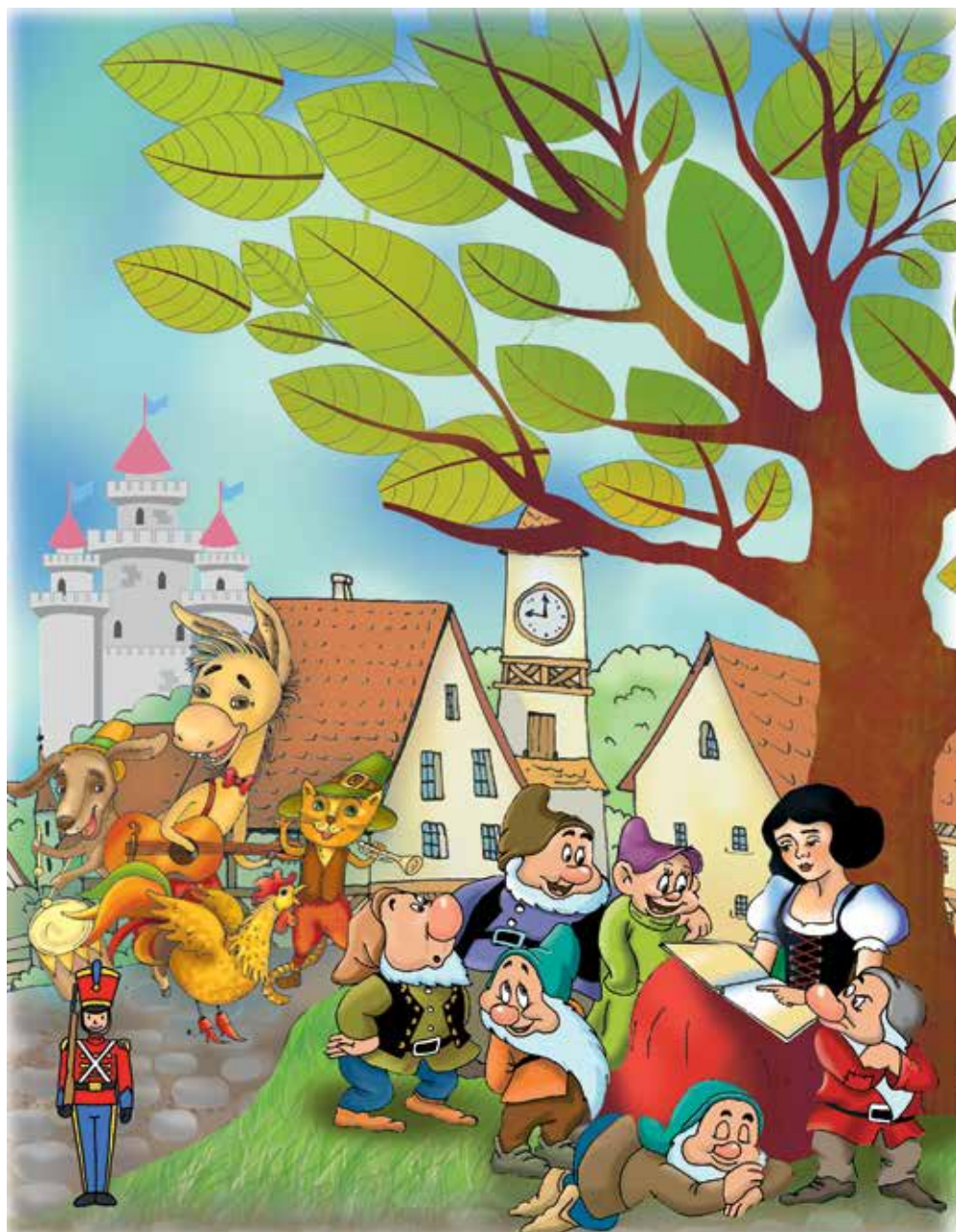
Édesanyám!

Édesanyám, vedd e csokrot,
S ráadásul ezt a csókot!
Szívem telve szeretettel,
Élj sokáig, hogy nevelj fel!
Élj sokáig, számos évig,
Boldogságban, véges-végig!

Kiss Jenő

MESÉK, VERSEK

Könyvborító

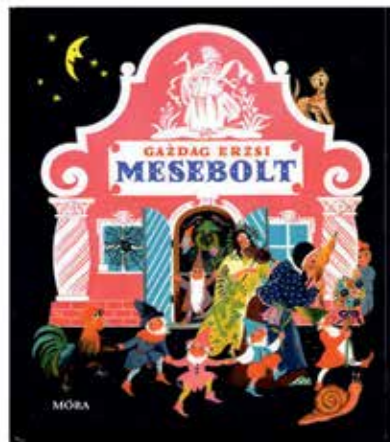
Mesebolt

Volt egyszer egy mesebolt,
abban minden mese volt.
Fiókjában törpék ültek,
vízilányok hegedültek.

Öreganyók szóttek-fontak,
apró manók táncba fogtak.
Kaszás pók varrt az ablakban,
lidérc ugrált az udvarban.

A lámpában ecet égett.
Az egy lábú kettőt lépett.
Cégére egy tündér volt. –
...Ilyen volt a mesebolt.

Gazdag Erzsé

A paraszt és a drágakő

Egy paraszt drágakövet talált, s elindult, hogy átadja a cárnak. Megérkezett a palotába, s tudakolta a szolgálától, hogy juthatna be a cárhoz. Egyik szolga megkérdezte, mit akar a cárnál. Megmondta a paraszt. Azt felelte a szolga:

– Rendszerben van, szólok a cárnak, de csak úgy, ha nekem adod a felét annak, amit a cártól kapsz. Ha ezt meg nem ígéred, nem bocsátlak be a cárhoz.

No, megígérte a paraszt, s a szolga bejelentette a cárnak.

Átvette a cár a drágakövet, s így szólt:

– Milyen jutalmat adjak neked érte, te muzsik?

Felelte a paraszt:

– Adass nekem ötven korbácsütést, nem kívánok én más ajándékot. Megegyeztem az egyik szolgáloddal, hogy ami ju-

talmat kapok, ketten megfelezzük. Így hát nekem huszonöt jut, s neki is huszonöt.

Elnevette magát a cár, elkergette a szolgáját, és ezer rubelt adott a parasztnak!

Lev Tolsztoj (Rab Zsuzsa fordítása)

cár – király; **muzsik** – orosz paraszt;
rubel – Oroszországban használt pénznem

1. Kik a mese szereplői?
2. Mit követelt a szolga a paraszttól?
3. Hogyan járt túl a muzsik a szolga eszén?

A nagyúr és a szegény szabó

Egy ház emeletén gazdag ember lakott, lenn egy szegény szabó. Munka közben mindig énekelt a szabó, s fent a gazdag nem alhatott tőle. Egy zacskó pénzt adott a szegény szabónak, hogy ne énekeljen.

Gazdag lett a szabó, mindig a pénzt őrizte, s nem énekelt többet. De elunta magát, fogta a pénzt, visszavitte a nagyúrnak, s így szólt:

– Vedd vissza a pénzed, s engedd meg, hogy énekeljek, mert különben felvet a búbánat!

*Lev Tolsztoj nyomán
(Áprily Lajos fordítása)*

1. Ki lakott a gazdag ember lakása alatt?
2. Miért nem tudott aludni a gazdag ember?
3. Mi volt a gazdag ember kérése?
4. Miért nem tudta megtartani az ígéretét a szabó?

A sakál és a kakas

A sakál odalopózott a kakashoz és megragadta, hogy széttépje.

– Mielőtt megölsz, nem akarsz imádkozni, mint a fehér emberek teszik? – kérdezte a kakas.

– Mondd, hogy csinálják?

– Először is a kezüket összekulcsolják – válaszolta a kakas.

Erre a sakál összekulcsolta a kezét. A kakas megint megszólalt:

– Most tekints a földre, és csukd be a szemedet!

A sakál ezt is megtette, és áhítatba merült. A kakas ezalatt felrepült a fára, és lekiáltott:

– Mi az, te rabló? Már te is imádkozol?

(Afrikai népmese)

1. Mit akart a sakál?

2. Hogy mentette meg a kakas az életét?

Az oroszlán és a sakál

Megöregedett az állatok királya, az oroszlán. Beteges lett, lesoványodott, látása meggyöngült. Egyszer, ahogy csapata élén haladt, beleesett egy kiszáradt kútba. Ötszáz alattvalója továbbment, őt otthagya.

Nem messze a kúttól tanyázott egy sakál. Meghallotta az oroszlánkirály üvöltését, s rá is talált a bajba jutott uralkodóra. Leült a kút mellé, és így gondolkodott: neki köszönhetem, hogy ebben az erdőben lakhattam, békében élhettem, bőven ehettem húst. Most veszélyes kelepcebe került. Hogyan hálálhatnám meg jóságát?

Nem messze bővízű patak folydogált. A sakál árkot kapart, és vizét a kútba vezette. Amikor a kút megtelt, az oroszlán könnyűszerrel kimászott belőle.

Ekkor így szólt az erdő istene:

– Mindenkinek, bármilyen erős és bátor is, kell hogy legyen egy barátja. Lám, a kicsi sakál mentette meg a hatalmas oroszlánt!

(Kínai népmese)

1. Mi történt az oroszlánnal?
2. Melyik állat talált rá az oroszlánra?
3. Miért, és hogyan mentette meg a sakál az oroszlánt?

A kiskutya meg a szamár

A szamár megirigyelte a kiskutya jómódját. Láta, hogy bemehet a legszebb szobába, ráfekhet a legszebb vánkosra. Sétálhat kedvére, nem dolgozik semmit, mégis mindennek a javát kapja. Neki meg csak kóro s túske jut. Meg is kérdezte a kutyától:

– Mért szeret téged úgy a gazdasszonyod?

– Mert tudok farkat csóválni, két lábon szolgálni – felelte a kutya.

– Na, ez nem nehéz dolog – felelte a szamár –, majd én is megpróbálom.

Majd mikor nyitva volt a konyha, besomfordált. Két lábra állt, a farkát billegette, a lábát nyújtogatta, hogy tenyerest adjon.

A gazdasszony megijedt, s a porolópálcával kiverte a konyhából. Szegény szamár máig is törli a fejét, hogy miért kapott ő verést azért, amiért a kutya dicséretet.

(Népmese)

1. Miért irigyelte a szamár a kiskutyát?
2. Mit válaszolt a kutya a szamárnak?
3. Szerinted miért kapott verést a szamár?

Szólás

Bóg a szamár, eső lesz! – A sokat síró gyerekre mondták tréfásan csúfolódva

Nap, Hold, Szél

A Nap, a Hold meg a Szél együtt üdögéltek egy fa alatt. Egy cigány megy arra, és köszön:

– Jó napot, adjon isten!

Azt mondja a Nap a többinek:

– Látjátok, mindenki engem köszönt!

Rámondja a cigány:

– De még jobban a Szelet köszöntöm!

Azt mondja a Hold a cigánynak:

– Megállj! Mért mondod ezt? Várj csak, a télen megfagyasztlak!

Azt mondja a cigány:

– Csak a Szél ne fújjon!

Odaszól a Nap is:

– Megállj, cigány, megsütlek a nyáron!

Arra meg azt mondja a cigány:

– Csak a Szél fújjon!

A Szél erre odafordul a többihez:

– Ugye, mégiscsak bennem van a bizodalma mindenkinek!

Illyés Gyula

1. Kikkel találkozott a cigány vándorlás közben?

2. Miért mindig a Szélhez beszélt a cigány?

Közmondás, szólások

Sápadt, mint a holdvilág. – Beteges színű, kinézetű.

Holdvilágban epret szed. – Alkalmatlan időben végez valamit.

Feljön a napja. – Jobbra fordul a sorsa.

Találós kérdések

Ismerek két péket – de furcsák, nézzétek!
Az egyik nappal süt, a másik éjjel süt –
még sincsen kenyerük!

(Mi az?)

Ingyen van a lámpa,
egész világ látja.

(Mi az?)

Az őz és a teknős

Az őz egyszer meglátogatta a teknőst. A teknős éppen a patáját tisztogatta. A réges-régi időkben ugyanis a teknősnek patája, az őznek pedig karma volt. Az őz megszólította a teknőst.

– Barátom, milyen szép szandálad van! Engedd meg, hogy felpróbáljam.

A teknőst nagy büszkeség töltötte el.

– Miért ne? – válaszolta.

Odaadta a patáját, és átvette az őz karmait. Amikor az őz a patákat felpróbálta, rájött, hogy sokkal, de sokkal gyorsabban tud szaladni, és eliramodott. A szegény teknős pedig karmos lábával csak csoszog-döcög, és azóta is az őz visszatértét várja.

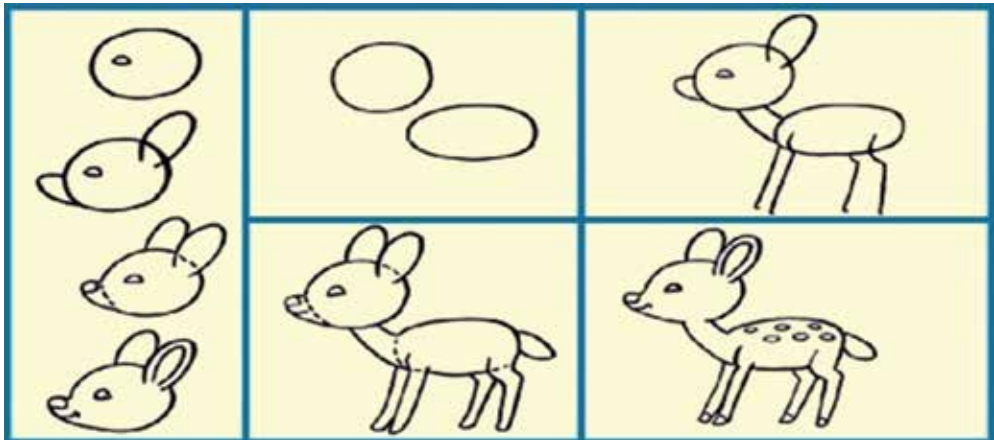
(Indián mese)

1. Kik a mese szereplői?
2. Kit látogatott meg az őz?
3. Mit akart az őz felpróbálni?
4. Mit csinált az őz?

Így rajzolj őzikét! Gyakorold otthon!

A nyuszi, az őzike, meg a répa

A nyuszinak elfogyott az enni-
valója. Útnak indult hát, hogy sze-
rezen valamit. Egyszer csak bol-
dogan kiáltott fel:

– Hohó! Két répát találtam!

Csak az egyiket ette meg. A
másikat elvitte az őzikehez. De az
őzike nem volt otthon. Otthagyta
hát a nyuszi a répát.

Az őzike azért nem volt otthon, mert ő is éppen eleség
után járt.

Talált is enni-
valót, és örömmel vitte haza.

Otthon meglátta a répát, és nagyon elcsodálkozott:

– Hát ez hogy került ide?

Az jutott eszébe:

– A nyuszinak bizonyára nincs mit ennie. Elviszem neki ezt a répát, hadd lakják jól!

Szaladt az őzike a nyuszi házához. A nyuszi azonban már jóllakott, és aludt édesen.

Az őzike nem akarta felkelteni, letette hát a répát, és elment.

Fölébredt a nyuszi, s nagyra nyitotta a szemét csodálkozásában:

– Ejnye, visszakerült a répa! – gondolkozott egy keveset, aztán elmosolyodott. – Milyen jó az én barátom!

(Kínai népmese)

1. Mit talált a nyuszi?
2. Melyik állat volt a barátja?

Találós kérdés

Hogy senki ne érjen a nyomába,
A cipőjét húzza fel, aki gyáva.
Az egyik üregi, a másik mezei,
De a répát mindegyik szereti. (Mi az?)

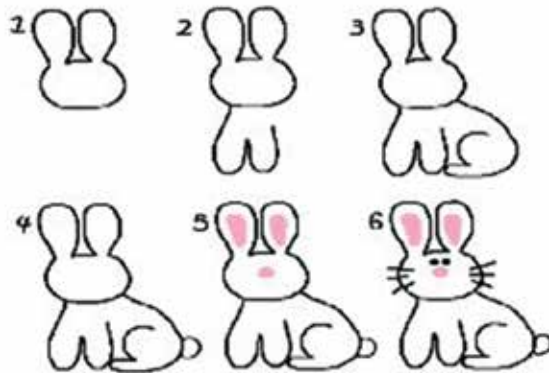
Tanuld meg a mondókát!

Nyúl, nyúl, kicsi nyúl,
versenyt futni most tanul.
Nyár végére őszi szél
a nyomába alig ér.

Így kell nyuszt rajzolni. Gyakorold otthon!

A sajtot osztó róka

Volt egy medvének két fia. Egyszer azt mondta nekik:
– Menjetek, fiaim, próbáljatok szerencsét!

A két medvebocs elindult, s az úton találtak egy kerek sajtot.

Osztzkodás közben veszekedni kezdtek, hogy egyik se csapja be a másikat.

Meglátta őket a róka, és megkérdezte:

– Hát ti miért veszekedtek?

– Ezt a sajtot szeretnénk kettéosztani, de úgy, hogy egyik se csapja be a másikat.

– Majd elosztom én egyformán – ajánlkozott a róka.

Kétfelé törte a sajtot, de egyik fele kissé nagyobbra sikerült, mint a másik. Erre a nagyobbikból leharapott egy darabot, hogy egyformák legyenek. Most azonban a másik lett nagyobb, s abból is leharapott. Egyik ismét nagyobb volt, ebből is harapni kellett.

Így a róka addig osztotta és ette a sajtot, amíg az mind elfogyott, a medvebocsok pedig a semmivel maradtak.

(Népmese)

1. Hány fia volt a medvének?
2. Mit találtak a medvebocsok?
3. Min vesztek össze a bocsok?
4. Hogyan csapta be őket a róka?
5. Meddig osztogatta a sajtokat?

1. Milyen tulajdonságait ismerted meg a rókának ebből a meséből?
2. Fogalmazd meg saját szavaiddal, mire tanít ez a mese!
3. Te hogyan osztottad volna el a sajtot?
4. Rajzold le a medvebocsokat!

Találós kérdések

Vadon a hazája,
van meleg bundája,
lomhán jár és forog,
rossz kedvében morog.

(Mi az?)

Tyúkudvarba beasonó,
Kurta lábú ragadozó,
Vörös bundás ravasz koma,
Kotorékban az otthona.

(Mi az?)

Szép bundája, lompos farka,
vigyázva jár, ravasz fajta. *(Mi az?)*

Tanuld meg a mondókát!

Róka, róka, te ravasz!
Hová lett a kiskakas?
Nyoma tűnt a libának.
Bodri szaglász utánad!

A tücsök és a hangya

Mit csinált a tücsök nyáron?
Csak muzsikált hét határon.
Aztán jött a tél a nyárra,
s fölkapott a koma álla.

Szomszédjában élt a hangya.
Éhen ahhoz ment panaszra,
s arra kérte, egy kevéske
búzát adjon neki télre.

„Búzát? – szolt a hangya sógor. –
Már ez aztán sok a jóból!
Tél elején sincs búzád már?
Hát a nyáron mit csináltál?”

Tony Wolf illusztrációja

„Mit csináltam? Kérem szépen,
muzsikáltam – szólt szerényen
tücsök mester. – Aki kérte,
nótát húztam a fülébe.”

„Nótát húztál, ebugatta?
Nohát akkor – szólt a hangya –
járd el hozzá most a táncot!
Jó mulatságot kívánok.”

La Fontaine (e.: lafonten)
(*Rónai György* fordítása)

Találós kérdés

Se hárfája, se gitárja,
mégis szól a muzsikája.

(*Mi az?*)

Közmondások

Ki dolgozni nem szeret, nem érdemel kenyeret.
Ki nem dolgozik, ne is egyék.
Jön az ősz, megy a nyár.

A török és a tehenek

Volt egy török, Mehemed,
sose látott tehenet.

Nem is tudta Mehemed,
milyenek a tehenek.

Szőnyi Gergely rajza

Egyszer aztán Mehemed
lát egy csomó tehenet.

„Én vagyok a Mehemed!”
„Mi vagyunk a tehenek!”

Csodálkozik Mehemed:
„Ilyenek a tehenek?”

Számlálgatja Mehemed,
hányfélék a tehenek.

Meg is számol Mehemed
háromféle tehenet:

Fehéret, feketét, tarkát,
„Meg ne fogd a tehén farkát!”

Nem tudta ezt Mehemed,
s felrúgták a tehenek.

Móricz Zsigmond

1. Mi a vers címe?
2. Hogy hívták a törököt?
3. Hányféle tehenet számolt meg a török?

Szólások

*Nincs sok sütnivalója.
Észt nem árulnak a vásárban.*

Mit látott a kiséger?

Elment a kiséger sétálni. Járkált az udvaron, aztán visszament az anyjához.

– No, anyám, két állatot láttam. Az egyik rettenetes, a másik jó állat.

Azt mondja az anyja:

– Mondd el, milyenek voltak!

Felelte a kicsi egér:

– Az a rettenetes ott jár az udvaron: sárgás a lába, piros a taréja, tarka tollból van a farka, és az orra horgas. Mi-

kor elmentem mellette, kitátotta tarkát, megemelte lábát, és hangosan kezdett kiabálni! Én meg azt sem tudtam nagy ijedségemben, merre meneküljek.

– Az a kakas – mondta az öreg egér. – Senkit sem bánt, attól ne félj. Hát a másik állat?

– A másik a napon feküdt, sütkérezett. Nyaka fehér, lába sima, szürke, békésen nyalogatta fehér mellét, egy kicsit mozgatta a farkát, amikor rám nézett.

Azt mondja az öreg egér:

– Te kis buta, te kis buta. Hiszen az a kandúr!

Lev Tolsztoj (Áprily Lajos fordítása)

1. Mi a mese címe?
2. Mit látott a kiséger az udvaron?
3. Melyik állatot látta rettenetesnek?
4. Melyik állat volt szerinte jóságos?

Szólások

Itatja az egereket.

Egérúton jár.

Egérutat nyer.

Válassz egyet a mondókák közül, és tanuld meg!

Egérke, egérke!

Mit ennél ebédre?

– Éhes vagyok, cini-cin,
éhesebbek fiaim.

Ha nem jönne a macska,
lyukat rágnék a sajtba.

Kicsi lyukat, kerek lyukat,
kiségernek alagutat.

Cica, cica, cirmos,
hol a kiséger?

Lám, ott szalad a pad alatt,
bőrébe sem fér!

Nevetésre áll a szája,
nevet szeme, bajsza,
míg a cica játszik,
nem lesz egér-hajsza.

Kakasom haragos,
tarajos kakasom.
Úr a szemétdombon,
urabb az udvaron.
Tarka tolla fénylik,
hangja rangot ad.
Egyet-kettőt kukorékol,
felvirrad a nap.

Az egerek meg a macska

Az egerek gyűlést tartottak. A legöregebb egér így szólt:
– Legnagyobb ellenségünk, a macska, olyan halkán jár,
hogy nem vesszük észre. Jó volna egy csengőt akasztani
a nyakába.

– Igaz! Igaz! – kiáltották az egerek nagy egyetértésben.

– De ki fogja a csengőt a nyakába tenni? – kérdezték
az egerek.

Nagy csend lett, mindenki mélyen hallgatott. Senki sem
vállalkozott a feladatra. Ezért tudnak a macskák a mai napig
olyan halkán járni.

(Népmese nyomán)

1. Mit tartottak az egerek?
 - a) gyűlést
 - b) pihenőt
2. Ki az egerek legnagyobb ellensége?
 - a) a kutya
 - b) a macska
3. Miért akartak az egerek csengőt akasztani a macska nyakába?
 - a) meg akarták ajándékozni
 - b) hogy meghallják, ha közeledik
4. Igaz vagy hamis?

- a) A macska félt az egerektől.
- b) Az egerek féltek a macskától.
- c) Nem volt az egereknek csengője.

Mondókák

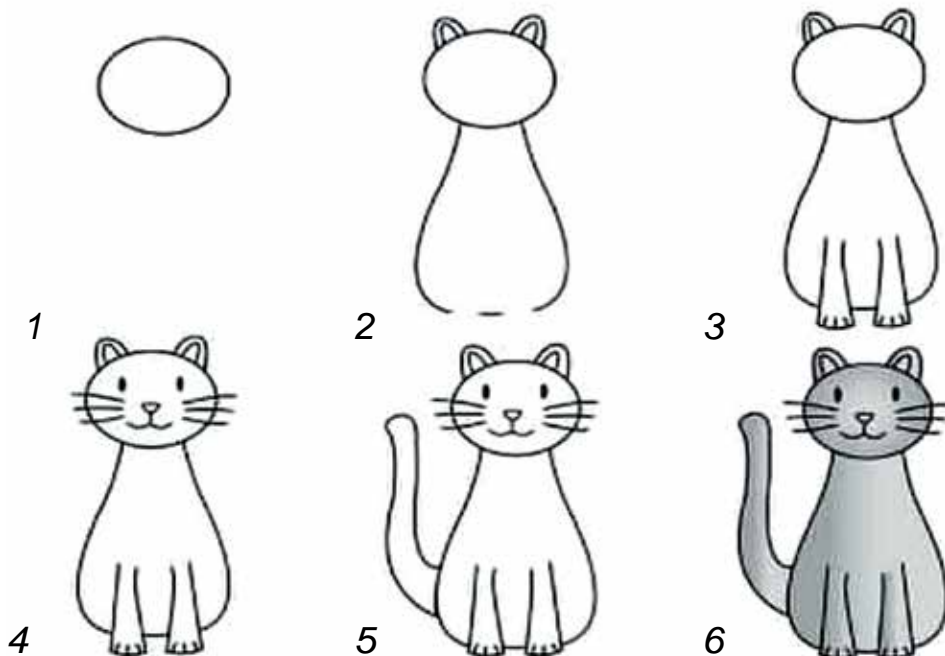
1. Fogd meg cica az egeret!
Ha megfogtad megeheted!

2. Huncut a macska,
Szaladj tőle, Marcsa!

3. Ha remeg a macska bajsza,
kezdődik az egérhajsza!
Iszonyú a macska mérge,
reszkess tőle kiségerke!

Így kell cicát rajzolni. Gyakorold otthon!

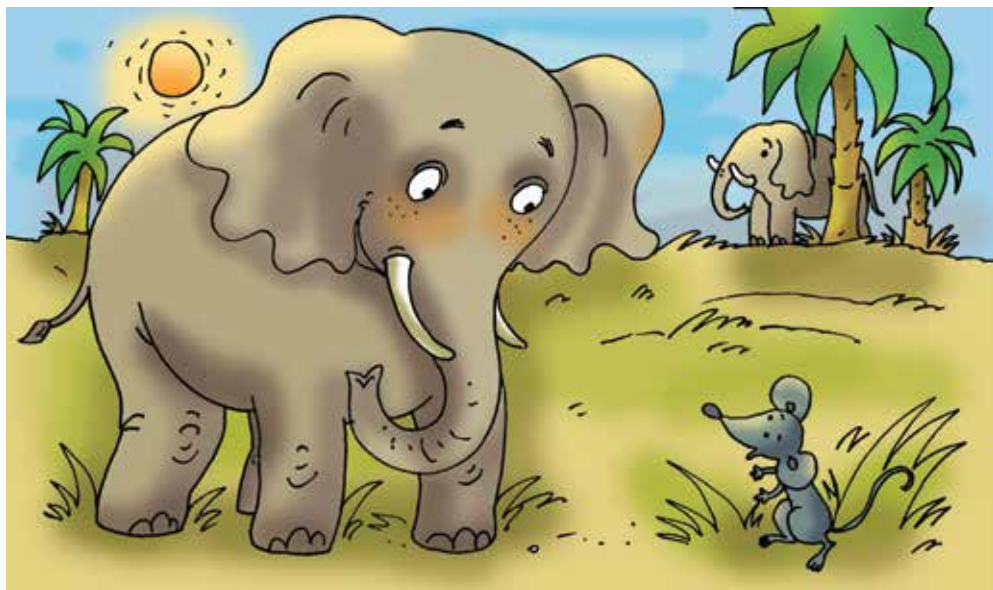

Elefánt

Hogyha volna egy tál fánkom,
megenné az elefántom,
kevés lenne fele-fele,
fánkból több is férne bele,
éppen ezért nem is bánom,
amiért nincs elefántom.

Csukás István

A bűnbánó elefánt

Az elefánt elmélázva
a tópartra kocogott,
és nem vette észre lent a
fűben a kis pocokot,
Szerencsére agyon
mégsem taposta,
csak az egyik lábikóját
egyengette laposra.

– Ej, de bánt, ej, de bánt! –
sopánkodott az elefánt.
– Hogy sajnállak, szegényke!
Büntetésül te most tízszer
ráhághatsz az enyémmre!

Romhányi József

sopánkodott – tehetetlenül panaszkodott;
ráhághatsz – ráléphetsz

Tanuld meg az egyik verset!

A legnagyobb szárazföldi állat

Az elefánt nagy testű növényevő állat. A fák és a bokrok lombjával táplálkozik.

Hatalmas erejével fél méter vastag fákat is képes kidönteni.

A szelídített indiai elefántot hazájában teherhordásra is használják.

Az elefántok csordában élnek. Szüntelenül vándorolnak vizet, lombos fát és bokrot keresve.

Az elefánt járás közben állandóan himbálja a fejét, vele együtt ormányát és két hosszú agyarát. Így tartja egyensúlyban hatalmas testét.

Schmidt Egon

1. Mivel táplálkozik az elefánt?
2. Mire használják az indiai elefántot?
3. Hogyan tartja egyensúlyban hatalmas testét?

Találós kérdés

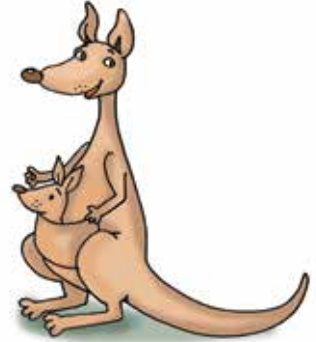
Ormányom és agyaram van,
találd ki a nevem hamar. *(Mi az?)*

A kenguru

A kenguru hasán nagy erszény van.
Ebben hordozza kicsinyeit.

Mihelyt a kengurukölyök veszélyt
érez, fejest ugrik az erszénybe.

Ott teljes biztonságban van. Ha a
kengurut megtámadják, két lábra áll.
Melső lábaival bokszolja ellenfelét. Ha
menekülni kell, óriásiakat ugrik, miköz-
ben hosszú, erős farkával segíti magát.

Mosonyi Aliz

1. Hol hordozza kicsinyét a kenguru?
2. Mit csinál a kenguru, ha megtámadják?
3. Mit tesz, ha menekülnie kell?

Találós kérdés

Erszénye van, de nincs pénze,
fiát hordja erszényében. *(Mi az?)*

Sün

A sün testét erős
szőrzet vagy túske fedi.

Rövid ormányú állat.

Rovarokkal, egerek-
kel táplálkozik.

A mesék gyakori
szereplője.

(Ablak-Zsiráf)

1. Mi fedi a sün testét?
2. Mivel táplálkozik a sün?
3. Milyen mesét ismersz a sünről?

Találós kérdés

Hátam tüskesor fedi,
mégis szereti mindenki. *(Mi az?)*

Csiga

A csiga puhatestű állat. Két kisebb és két nagyobb szarvacskája van. A két nagyobbik szarvacska végén van a szeme.

Hátán hordja a csigaházat.
Ha veszély fenyegeti, behúzó-
dik.

Puha testét a csigaház védi.

(Ablak-Zsiráf)

1. Milyen testű állat a csiga?
2. Hol van a csiga szeme?
3. Hol hordja a házát?
4. Mi védi a testét?

Találós kérdés

Lassan, vánszorogva mászom,
a házamat sosem látom. *(Mi az?)*

A három hangya

Egy kis hangyát láttam. Talált egy búzaszemet. El akarta vinni, de nem boldogult vele. A búzaszem nagy volt, ő meg kicsi.

Felmászott egy kavicsra. Körül-
nézett.

Meglátta két társát. Odaszaladt
hozzájuk.

– Gyertek, nézzétek mit találtam!
Odamentek mind a hárman.

Vonszolni kezdték a búzaszemet.
Amivel egy nem bírta, három el-
végezte.

Lev Tolsztoj
(Áprily Lajos fordítása)

1. Mit talált a hangya?

- a) búzaszemet
- b) búzakalászt

2. Miért nem vitte el?

- a) nem akarta
- b) nem bírta el

3. Hogyan sikerült végül a hangyának elvinni a búza-
szemet?

- a) megerősödött
- b) segítséget hívott

4. Igaz vagy hamis?

- a) A búzaszem kisebb volt, mint a hangya.
- b) A három hangya elosztotta a búzaszemet.
- c) Három hangya erősebb, mint egy hangya.

Találós kérdés

Erdőn-mezőn láthatod, meg is csíp, ha megfogod.

Feje mákszem, hasa bors, lába vékony, mint a cérna,
S be szorgalmas, fürge, gyors.

(Mi az?)

Szólások

Egységben az erő.

A nagy teher is könnyű, ha sokan emelik.

Kicsi a hangya, de nagy a szorgalma.

Szorgalmas a méh is, olyan leszek én is.

A Himnusz kézírata és szerzője, Kölcsey Ferenc

Himnusz

(Részlet)

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
M megbűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt!

Kölcsey Ferenc

Minden országnak van saját himnusza. Minden ország himnuszának meg kell adni a tiszteletet: felállva, csendben hallgatva végig.

Illik megtanulni saját néped és országod himnuszáat!

JÁTÉKOK

Gyűrűs játék

Megy a gyűrű vándorútra:
Egyik kézről a másikba.
Aki tudja, meg ne mondja:
Merre van a gyűrű útja!

Megy a gyű - rű ván - dor - út - ra,
A - ki tud - ja, meg ne mond - ja,
E - gyik kéz - ből a má - sik - ba.
Mer - re van a gyű - rű út - ja.
Csi - li - csa - la - má - dé, Csi - li - csa - la - má - dé,
Csi - li - csa - la - má - dé, Csi - li hopp - hopp!

(Népi gyermekjáték)

Felelgető

- Gyertek haza, ludaim!
- Nem megyünk!
- Miért?
- Félünk.
- Mitől?
- Farkas van a híd alatt.
- Mit csinál?
- Mosakszik.
- Miben?
- Aranytálban.
- Mibe törülközik?
- Kiscica farkába.

Heibl Erik rajza

(Népköltés)

Kiolvasó

Macska, macska,
csacska macska,
fürgé, mint a kis halacska.
Ide fut, oda fut,
megpihenni sose tud.
Peti, Kati hú, de nézi,
fusson, aki utoléri!

(Magyar népköltés)

Tréfás mondások állatnevekkel

Hogy hívják?

A kis rókát? *Apróka*
A kis fókát? *Pufóka*
A jóllakott elefántot? *Telefánt*
Az éhes bálnát? *Zabálna*
A kecskegidát? *Gyerekecske*
A félénk pulit? *Lapuli*
A búcsúzó páviánt? *Pápávián*
A félénk pulykát? *Lapulyka*
A két összeütköző bolhát? *Karambolha*
A teherhordó pelikánt? *Cipelikán*
A kis baglyot? *Babagoly*
A kis cinkét? *Picinke*

Karinthy Frigyes

Tréfás névnaptár

András, kukorica hajtás.
Aнна, tele van a kanna.
Ádám, egér fut a hátán.
Balázs, csípjén meg a darázs.
Benedek, kergeti az egeret.

Domokos, azt hiszi, hogy nagyokos.
Ernő, teli a bendő.
Eszter, még enni is restell.
Julcsa, hol a pince kulcsa?
Magda, olyan, mint a labda.

Vakáció

Mit kívánjak a nyárra?
Homokvárhoz: kupacot,
horgászoknak: kukacot,
hegymászóknak: nagy hegyet,
hús fagyihoz: friss jeget,
folyópartra: fát nagyot,
VAKÁCIÓT – SZÁZ NAPOT!

Horváth Imre

Vakáció

Hová menjünk, milyen tájra?
Hegyre talán vagy pusztára?
Folyópartra vagy erdőbe?
Falu széli zöld mezőre?
Lepkét fogjunk vagy horgásszunk?
Vagy mégiscsak hegyet másszunk?
Akár erdő, akár folyó: gyönyörű a vakáció!

Zelk Zoltán

1. Ki várja a szünidőt?
2. Mit fogsz csinálni nyáron?

VAKÁCIÓ

**KELLEMEZŐ IDŐTÖLTÉST ÉS
JÓ PIHENÉST KÍVÁNUNK MINDENKINEK!**

TARTALOM

TAVASZ. Négy vándor: Tavasz (Zelk Zoltán)	4
Márciusi versike (Kányádi Sándor)	5
Télkergető (Sarkady Sándor)	5
Ibolya (Zelk Zoltán)	5
Mély erdőn ibolya-virág (Gyermekdal).....	6
Március (Gárdonyi Géza nyomán)	7
Szól a tavasz (Kecskés Béla).....	8
Feketerigó, mezei pacsirta (Schmidt Egon nyomán)	8
Cinegenaptár (Vitalij Bianki meséje nyomán).....	8
Népi kalendárium	9
Három vándor (Rákos Sándor).....	9
Húsvét.....	9
Április hónapja (Kányádi Sándor)	10
Mesél a tavaszi erdő (Schmidt Egon nyomán).....	10
Tavasz (Szilágyi Domokos)	11
Tavaszi mondóka	12
A kis fa (Alekszandr Puskin nyomán)	13
Ültess fát! (Jókai Mór)	14
A gólyák	14
A sovány süni meséje (Népmese).....	15
Májusi mondóka (Kányádi Sándor).....	17
Népi kalendárium: a fagyosszentek.....	17
Májusi koncert (Gyárfás Endre).....	19
Bokrétakötöző (Részlet)	19
NYÁR. Négy vándor: Nyár (Zelk Zoltán).....	21
Nyár (Zelk Zoltán)	22
Cinegenaptár (Vitalij Bianki meséje nyomán).....	23
Hallgasd a csendet! (Gyárfás Endre)	24
Kirándulás esőben (Székely Magda)	25
Zápor (Sarkady Sándor)	26
A pillangó meséje (Marék Veronika)	26
Felhópásztor (K. László Szilvia)	28
Népi kalendárium	29
Brekeke (Osvát Erzsébet)	29
Nyári zene (Várnai Zseni).....	30
Két nyári mondóka (Szilágyi Domokos).....	30
Búza (Ablak-Zsiráf)	31

ŐSZ. Négy vándor: Ősz (Zelk Zoltán)	33
Elment a nyár (Kányádi Sándor)	33
Szeptember (Balogh József), Jön az ősz (Kányádi Sándor)	34
Világgá ment a nyár (Kányádi Sándor nyomán)	34
Nyárutó (Kiss Béla)	36
Cinegenaptár (Vitalij Bianki meséje nyomán)	36
Mi volt a táskában? (Marék Veronika)	37
Miért költöznek el ősszel a madarak? (Schmidt Egon)	39
Valami készül (Részlet) (Kányádi Sándor)	39
Isten veled, gólyamadár! (Gárdonyi Géza nyomán)	40
Ősz (Faludy György)	40
Népi kalendárium	41
Október (Részlet) (Zelk Zoltán)	41
Őzek, nyulak, szarvasok (Zelk Zoltán)	42
Hétalvó napsugárka (Hárs Ernő)	43
Népi kalendárium	43
November (Kányádi Sándor)	43
Őszi mese (Zelk Zoltán)	44
Népi kalendárium	46
A kövér sün meséje (Népmese)	47
TÉL. A négy vándor: Tél (Zelk Zoltán)	49
Téli lakoma (Varga Katalin)	50
A kesztyű (Népmese)	51
Hóvirág (Gárdonyi Géza nyomán)	53
Hóvirág (Zelk Zoltán)	54
TÉLI ÜNNEPEK. Mikulás: A legnagyobb öröm (Szalai Borbála) ...	56
Mikulás útra kél (Zelk Zoltán)	57
Télapóka, öreg bácsi (Donászy Magda)	57
Mikulásváró (Weinrauch Katalin)	58
Vers a Mikuláshoz (Gyurkovics Tibor)	58
Hol hogy nevezik a Mikulást?	60
Karácsony: Karácsony fája (Csanádi Imre)	61
Szép a fenyő (Weöres Sándor)	62
Miért örökzöld a fenyő? (Magyar népmese)	63
Karácsonyi ének (Zelk Zoltán)	64
Újév: Újévi köszöntő (Sarkady Sándor)	66
Újévi köszöntő (Népköltés)	67
Népi kalendárium	67
Farsang: Itt a farsang (Gazdag Erzsébet)	68
Sül a fánk (Osvát Erzsébet)	68
Farsangoló (Gyárfás Endre)	69

Bolond-bál (Vidor Miklós).....	70
Farsangi kutyabál (Csoóri Sándor).....	71
Kikiáltó (Sarkady Sándor).....	72
Farsangoljunk (Mészely József).....	72
TAVASZI ÜNNEPEK. Húsvét: Locsolóversek (Népköltés).....	74
Anyák napja: Aranyeső, jázminág (Zelk Zoltán).....	76
Legyen álmod... (Weöres Sándor).....	76
Anyának (Móra Ferenc).....	77
Édesanyám nevenapjára (Gyulai Pál).....	77
Május-ajándék (Tóth Árpád Ferenc).....	78
Csokor (Majtényi Erik).....	78
Anyák napjára (Jobbágy Károly).....	79
Édesanyám! (Kiss Jenő).....	80
MESÉK, VERSEK. Mesebolt (Gazdag Erzsé).....	82
A paraszt és a drágakő (Lev Tolsztoj).....	82
A nagyúr és a szegény szabó (Lev Tolsztoj nyomán).....	83
A sakál és a kakas (Afrikai népmese).....	84
Az oroszlán és a sakál (Kínai népmese).....	85
A kiskutya meg a szamár (Népmese).....	86
Nap, Hold, Szél (Illyés Gyula).....	87
Az őz és a teknős (Indián mese).....	88
A nyuszi, az őzike, meg a répa (Kínai népmese).....	89
A sajtot osztó róka (Népmese).....	91
A tücsök és a hangya (La Fontaine).....	93
A török és a tehének (Móricz Zsigmond).....	95
Mit látott a kiséger? (Lev Tolsztoj).....	96
Az egerek meg a macska (Népmese nyomán).....	98
Elefánt (Csukás István).....	100
A bűnbánó elefánt (Romhányi József).....	100
A legnagyobb szárazföldi állat (Schmidt Egon).....	101
A kenguru (Mosonyi Aliz).....	102
Sün (Ablak-Zsiráf).....	102
Csiga (Ablak-Zsiráf).....	103
A három hangya (Lev Tolsztoj).....	103
Himnusz (Részlet) (Kölcsey Ferenc).....	105
JÁTÉKOK. Gyűrűs játék (Népi gyermekjáték).....	106
Felelgető (Népköltés).....	106
Kiolvasó (Magyar népköltés).....	107
Hogy hívják? (Karinthy Frigyes).....	107
Tréfás névnapár.....	107
Vakáció (Horváth Imre).....	108
Vakáció (Zelk Zoltán).....	108

Навчальне видання

Марія БАТОРІ
Жужанна ДЗЯПКО

Угорська мова **БУКВАР**

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
з навчанням угорською мовою
(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

В оформленні підручника використано ілюстративний матеріал
з колекцій вільних зображень мережі Інтернет

Угорською мовою

Зав. редакцією *А. А. Варга*
Редактор *О. О. Дебрецені*
Художній редактор *І. Б. Шутурма*
Коректор *Г. М. Турканич*

Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 9,072. Обл.-вид. арк. 8,82.
Тираж 2459 пр. Зам. № 2001.

Державне підприємство
„Всеукраїнське спеціалізоване видавництво „Світ”
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua

Друк ТОВ «РІК-У»
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5040 від 21.01.2016